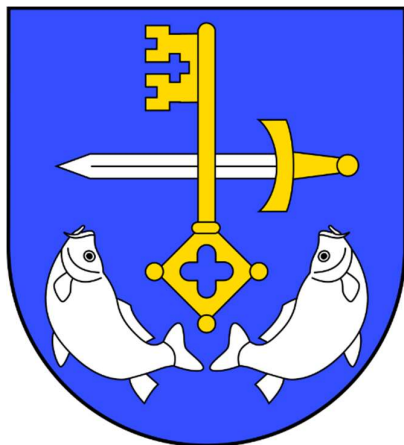

2023

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY UŚCIMÓW NA LATA 2023-2030

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY
NR.....RADY GMINY UŚCIMÓW
Z DNIA

Spis treści:

WPROWADZENIE	4
Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	4
1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	6
1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym	6
1.2. Powiązania z dokumentami na poziomie ponadlokalnym i lokalnym	11
2. Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie	13
2.2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	13
2.2.1. Wyróżnione obszary porównawcze	15
2.2.2. Dobór wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej	17
2.3. Wynik diagnozy – sfera społeczna	20
2.5. Podsumowanie diagnozy	46
2.6. Wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji	49
3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	51
3.1. Obszar Rewitalizacji Stary Uścimów	51
3.2. Obszar Rewitalizacji Krasne	56
3.11. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikająca z konsultacji społecznych	59
3.12. Potencjały obszaru rewitalizacji i ich wzajemne powiązania	63
4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	67
5. Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	68
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	71
6.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	85
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji	86
7.1. Komplementarność przestrzenna	87
7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	92
7.4. Komplementarność międzyokresowa	93
7.5. Komplementarność źródeł finansowania	94
7.7. Podsumowanie komplementarności	95
8. Zarządzanie wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	96
8.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania	96
8.2. System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	98
8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu	101
9. System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Gminnego Programu Rewitalizacji	101
9.1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	101

9.3. Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR	107
9.4 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	108
9.5. Aktualizacja GPR	108
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	109
10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji	110
10.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji	112
11. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	114
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	117
12.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji	117
12.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	117
12.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego ...	117
12.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.	117
9. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	117
Spis tabel:.....	120
Spis map:.....	121
Spis rysunków:	121

WPROWADZENIE

Zgodnie z *Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji* pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. Takimi zasadami kierowano się również opracowując Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów 2023-2030. Program został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w *Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*. W rozdziale pierwszym opisano powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Część druga Programu ma charakter diagnostyczny i opiera się na streszczeniu sytuacji społecznej gminy, a także sytuacji w innych sferach wymienionych w *Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji*. Następnie przeprowadzono szczegółową analizę sytuacji, pozwalającą na określenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – poszczególne dane analizowano już na poziomie wyodrębnionych miejscowości wiejskich gminy objętych Obszarem Rewitalizacji.

Część trzecia ma charakter projektowy i odnosi się do kształtu procesu rewitalizacji w gminie. Przede wszystkim wskazano wizję obszarów rewitalizacji po przeprowadzeniu tego procesu, a także cele i kierunki działań.

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zgłoszone przez podmioty z terenu gminy zostały uporządkowane w ramach dwóch list – przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających.

Następnie opisano mechanizmy zapewnienia komplementarności tych przedsięwzięć. Ostatnim elementem tej części był opis procesu partycypacji społecznej, który przeprowadzono na etapie opracowywania dokumentu, jak również zaproponowano możliwe formy włączania lokalnej społeczności na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Chodzi o utrzymanie zainteresowania mieszkańców realizowanymi przedsięwzięciami, bowiem bez współpracy z lokalną społecznością nie uda się osiągnąć pozytywnych efektów, zwłaszcza w wymiarze społecznym.

Ostatnia część dokumentu odnosi się do zarządzania wdrażaniem procesu Rewitalizacji. W sposób zbiorczy przedstawiono tu szacunkowe ramy finansowe zaproponowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, a także harmonogram ich realizacji. Następnie opisano system zarządzania realizacją Programu, monitoringu, oceny skuteczności oraz wprowadzania zmian do niniejszego dokumentu.

Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmacnianie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli

nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnętrznie (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnętrznie (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ **gospodarczych** (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ **środowiskowych** (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ✓ **przestrzenno-funkcjonalnych** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ✓ **technicznych** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów),

Natomiast **interesariuszami rewitalizacji** są w szczególności:

- ✓ mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele, użytkownicy wieczystości nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze, w tym spółdzielnie mieszkaniowe, wspólnoty mieszkaniowe i towarzystwa budownictwa społecznego;
- ✓ mieszkańcy gminy inni niż wymienieni powyżej;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność gospodarczą;
- ✓ podmioty prowadzące lub zamierzające prowadzić na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe i grupy nieformalne;
- ✓ jednostki samorządu terytorialnego i ich jednostki organizacyjne;
- ✓ organy władzy publicznej;
- ✓ podmioty, inne niż wymienione w pkt 6, realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego

funkcjonalnie z gminą. Po drugie, proces rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowały wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Program Rewitalizacji

- ✓ inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2022 r. poz. 559 z późn. zm.), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2021 poz. 485).

1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów 2023-2030 został poddany analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi w skali makro i mikro. Zwrócić uwagę, należy na to, iż proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, a następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju.

1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym:
1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)
Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.
Cele i zadania:
✓ Rozwój społeczne wrażliwy i terytorialnie zrównoważony

- ✓ Poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- ✓ Wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy
- ✓ Zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
- ✓ Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
- ✓ Podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na wszystkich szczeblach zarządzania
- ✓ Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu
- ✓ Uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
- ✓ Inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne- dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
- ✓ Budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
- ✓ Cyfrowe państwo usługowe
- ✓ Stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
- ✓ Wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z celem głównym i celami strategicznymi Strategii, poprzez planowe interwencje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym zwiększenia poziomu partycypacji społecznej.

2. Strategia Europa 2020

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ✓ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji
- ✓ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
- ✓ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego stanowi jedno z głównych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów 2023-2030. Celem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest wspieranie włączenia społecznego, integracji i aktywizacji oraz ograniczenie występowania problemów społecznych, w tym ubóstwa i bezrobocia.

3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Cele i zadania:

Konkurencyjność i innowacyjność gospodarki:

- ✓ Wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji
- ✓ Zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym
- ✓ Poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie

konkurencyjności nauki

- ✓ Wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki
- ✓ Rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”
- ✓ Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- ✓ Równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:
- ✓ Wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych
- ✓ Rewitalizacja obszarów problemowych w miastach
- ✓ Zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- ✓ Efektywność i sprawność państwa:
- ✓ Stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej
- ✓ Wzrost społecznego kapitału rozwoju

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030 zakłada zapewnienie rozwoju poprzez wzmacnianie i wspieranie istniejącego kapitału oraz wykorzystywanie potencjałów obszaru rewitalizacji.

3. Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030

Cele i zadania:

- ✓ Poprawa spójności wewnętrznej i terytorialne równoważenie rozwoju kraju poprzez promowanie integracji funkcjonalnej, tworzenie warunków dla rozprzestrzeniania się czynników rozwoju, wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich oraz wykorzystanie potencjału wewnętrznego wszystkich terytoriów
- ✓ Poprawa dostępności terytorialnej kraju w różnych skalach przestrzennych poprzez rozwijanie infrastruktury transportowej i telekomunikacyjnej
- ✓ Kształtowanie struktur przestrzennych wspierających osiągnięcie i utrzymanie wysokiej jakości środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych Polski
- ✓ Zwiększenie odporności struktury przestrzennej kraju na zagrożenia naturalne i utraty bezpieczeństwa energetycznego oraz kształtowanie struktur przestrzennych wspierających zdolności obronne państwa
- ✓ Przywrócenie i utrwalenie ładu przestrzennego

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu ograniczenie występowanie zjawiska wykluczenia społecznego oraz niwelowanie nierówności pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi częściami gminy w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Cel strategiczny 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych

Cele operacyjne:

- ✓ Zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej
- ✓ Rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)

- ✓ Wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- ✓ Ochrona walorów środowiska

Cel strategiczny 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu

Cele operacyjne:

- ✓ Wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii
- ✓ Wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- ✓ Promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej
- ✓ Innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

Cel strategiczny 4: Wzmacnianie kapitału społecznego

Cele operacyjne:

- ✓ Rozwijanie kapitału ludzkiego
- ✓ Poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
- ✓ Włączenie i integracja społeczna
- ✓ Wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
- ✓ Bezpieczeństwo publiczne
- ✓ Wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania

Wśród założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030 znajduje się wyrównywanie potencjałów społecznych, gospodarczych czy infrastrukturalnych pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi terenami gminy oraz wzrost kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego. Wpłynie to na podniesienie poziomu spójności całego województwa, jako składowej większej liczby poszczególnych części, w aspektach związanych z gospodarką, zatrudnieniem oraz jakością życia mieszkańców.

2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego:

Osadnictwo i infrastruktura społeczna

Cele szczegółowe:

- ✓ Poprawa dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej.
- ✓ Rozwój usług i sieci ośrodków pomocy społecznej wynikającej z rosnącej liczby seniorów

Środowisko przyrodnicze

Cele szczegółowe:

- ✓ Harmonijne zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej
- ✓ Utrzymanie walorów obszarów wyróżniających się szczególnymi cechami przyrodniczymi i krajobrazowymi
- ✓ Przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarom zdegradowanym i o zniekształconych stosunkach ekologicznych.

Środowisko kulturowe

Cele szczegółowe:

- ✓ Identyfikacja, zachowanie i ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz różnorodności krajobrazu kulturowego.
- ✓ Zachowanie przed zatarciem specyfiki kulturowej ukształtowanych historycznie struktur przestrzennych.
- ✓ Zachowanie i wzbogacanie zasobów dóbr kultury współczesnej.
- ✓ Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego

Gospodarka

Cele szczegółowe:

- ✓ Rozwój potencjału społeczno-ekonomicznego węzłów i ośrodków gospodarczych.
- ✓ Wykorzystywanie endogenicznych potencjałów i rozwój specjalizacji regionalnych.
- ✓ Zrównoważone wykorzystanie potencjałów rozwojowych tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym i zasobach naturalnych przestrzeni województwa.
- ✓ Dywersyfikacja działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- ✓ Zwiększenie konkurencyjności gospodarki rybackiej opartej na wysokiej jakości produktach akwakultury.
- ✓ Rozwój infrastruktury turystycznej.
- ✓ Zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej obszarów i terenów rekreacyjnych.
- ✓ Wzmocnienie oferty zatrudnienia i usług (publicznych i komercyjnych) w miastach z uwzględnieniem potrzeb obsługi okolicznych terenów wiejskich

Realizacja założeń GPR przyczyni się do realizacji ww. zamysłów poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu m.in. kształtowanie przestrzeni publicznej oraz podnoszenie poziomu jakości życia mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBELSKIEGO 2021-2027

W związku z założeniami strategicznymi oraz w odpowiedzi na wyzwania, za cel główny Programu przyjęto: Wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Zostanie on osiągnięty przez interwencje w ramach 11 Priorytetów obejmujących 5 CP pakietu legislacyjnego UE.

Priorytet XI Rozwój zrównoważony terytorialnie

2.1.11.1. Cel szczegółowy 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów:

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych realizowana na podstawie GPR - Inwestycje będą obejmowały kompleksowe działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej i zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Inwestycje te będą obejmowały m.in. adaptację budynków do celów społecznych, kulturalnych, itp. wraz z możliwością zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne, kulturalne, turystyczne, itp., dostosowanie przestrzeni publicznych do nowych funkcji, wsparcie infrastrukturalne przedsięwzięć społecznych.

Przedstawione zestawienie wskazuje na silne powiązanie pomiędzy celami strategicznymi Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Uścimów 2023-2030 a krajowymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi. W wielu z przytoczonych dokumentach odnaleźć można priorytety i cele strategiczne związane poprawą dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej, rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału kulturowego oraz wykorzystywaniem endogenicznych potencjałów i rozwojem specjalizacji regionalnych. W kierunkach działań zaproponowanych w GPR znajdują się odpowiednie zapisy mające za zadanie realizację tego celu.

1.2. Powiązania z dokumentami na poziomie ponadlokalnym i lokalnym

Komplementarność z dokumentami na poziomie ponadlokalnym:

1. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Lubartowskim na lata 2021-2027

Wdrażanie strategii opierać się będzie na realizacji 4 celów strategicznych:

- I. Opieka nad dzieckiem i rodziną, w tym nad rodzinami zastępczymi w powiecie lubartowskim.
- II. Wspieranie i aktywizacja osób niepełnosprawnych i starszych w powiecie lubartowskim.
- III. Przeciwdziałanie powstawaniu zjawiska bezrobocia, ubóstwa i wykluczenia społecznego w powiecie lubartowskim.
- IV. Przeciwdziałanie uzależnieniom i przemocy domowej w powiecie lubartowskim

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030 mają na celu zapobieganie i minimalizację występowania problemów społecznych oraz zjawiska wykluczenia społecznego, w tym wykluczenia osób niepełnosprawnych, seniorów i osób chorych. Ponadto realizowane przedsięwzięcia będą miały na celu integrację, aktywizację oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym (Opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy)

1. Strategia Rozwoju Gminy Uścimów na lata 2023-2030 (projekt)

Cele strategiczne:

OBSZAR SPOŁECZNY

- ✓ Cel strategiczny 1: Poprawa i rozwój infrastruktury sportowej i rekreacyjnej oraz kultury fizycznej i turystyki
- ✓ Cel strategiczny 2: Rozwój i modernizacja infrastruktury oświatowej oraz poprawa jakości kształcenia
- ✓ Cel strategiczny 3: Poprawa efektywności i rozwój działań promujących gminę i jej walory wewnątrz i na zewnątrz
- ✓ Cel strategiczny 4: Poprawa jakości i efektywności pomocy społecznej, ochrony zdrowia oraz systemu wspierania rodziny
- ✓ Cel strategiczny 5: Rozwój kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami
- ✓ Cel strategiczny 6: Poprawa porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli oraz ochrony przeciwpożarowej i przeciwpowodziowej
- ✓ Cel strategiczny 7: Rozwój społeczeństwa obywatelskiego poprzez poprawę współpracy międzysektorowej oraz wdrażanie programów pobudzania aktywności obywatelskiej

OBSZAR GOSPODARCZY

- ✓ Cel strategiczny 1: Rozwój i poprawa jakości infrastruktury drogowej, w tym gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz poprawa organizacji ruchu drogowego i funkcjonalności lokalnego transportu zbiorowego
- ✓ Cel strategiczny 2: Poprawa ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej poprzez wykorzystanie potencjału przyrodniczego gminy
- ✓ Cel strategiczny 3: Wzrost dochodów społeczności lokalnej poprzez rozwój przedsiębiorczości i efektywne wykorzystanie potencjału rolnego
- ✓ Cel strategiczny 4: Poprawa infrastruktury energetycznej i telekomunikacyjnej oraz przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu;

- ✓ Cel strategiczny 5: Rozwój infrastruktury zaopatrzenia w wodę, kanalizacyjnej oraz poprawa systemu gospodarki odpadami
- ✓ Cel strategiczny 6: Rozwój i promocja działań innowacyjnych dla poprawy jakości życia mieszkańców i atrakcyjności obszaru

Efekty wdrożenia działań prorozwojowych będą odczuwalne zarówno w poprawie jakości życia mieszkańców, jak też w zwiększeniu rozpoznawalności gminy wśród turystów i inwestorów, podniesieniu aktywności i stopnia zintegrowania członków wspólnoty lokalnej oraz w funkcjonowaniu sfery gospodarczej. Wizja zakłada wpływ polityki prorozwojowej na różne obszary życia lokalnego oraz osiągnięcie komplementarnych, uzupełniających się i wzmacniających swoje rezultaty celów.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lat 2023-2030 jest spójny z założeniami celów strategicznych nr: 1,4,5,7 w obszarze społecznym oraz założeniami celów strategicznych nr: 3,6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisywać będą się w założenia Strategii Rozwoju w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju usług z zakresu turystyki i rekreacji, wsparcia działań z zakresu pomocy społecznej oraz wzrostu aktywności kulturalnej, oświatowej i sportowej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez realizację działań mających na celu pobudzenie i umożliwienie rozwoju społeczno-gospodarczego.

2. Program ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2023

Cel : Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych

Kierunki działań:

Poprawa efektywności energetycznej i rozbudowa systemów energooszczędnych

Ograniczenie emisji zanieczyszczeń do atmosfery i rozwój OZE

W Programie ochrony środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2023 występują cele, które zawierają się także w niektórych zaproponowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. W tym kontekście najważniejszy jest cel: Poprawa jakości powietrza oraz zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych. Postulaty te zostały uwzględnione przy projektowaniu przedsięwzięć budynków na potrzeby realizacji zadań społecznych i kulturalnych poprzez działania związanych z ograniczaniem niskiej emisji i termomodernizacją obiektów, które bezpośrednio przełożą się na poprawę jakości środowiska.

2. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Uścimów

Studium określa podstawowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy. Zasady zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego oraz nadrzędności interesu publicznego nad interesami indywidualnymi były fundamentem dla określenia głównych założeń studium.

Gminny Program Rewitalizacji jest kolejnym dokumentem strategicznym, który jest powiązany ze Studium zarówno pod względem uwarunkowań jak również kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie planując w GPR przedsięwzięcia, których realizacja wpłynie na zaspokojenie potrzeb interesariuszy w obszarze rewitalizacji i przyczyni się do niwelacji zidentyfikowanych problemów Program wskazuje zmiany niezbędne do wprowadzenia w Studium (jeżeli są wymagane).

Na poziomie lokalnym widać zbieżność pomiędzy zaproponowanymi w GPR celami i kierunkami działań, a postulatami w lokalnych dokumentach planistycznych. W lokalnych dokumentach takich jak strategia rozwoju gminy podkreśla się konieczność działań na rzecz rozwoju integracji społecznej i kapitału społecznego – w ramach zaproponowanych kierunków GPR znalazły się zapisy w obrębie 1 celu strategicznego.

- 1) Włączenie społeczne i zawodowe mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym i w trudnej sytuacji życiowej,

- 2) Poprawa dostępności i rozwój usług społecznych dla osób starszych oraz osób ze szczególnymi potrzebami
- 3) Stworzenie miejsc aktywnej integracji społecznej.

Zbieżność dostrzega się w obrębie działań prośrodowiskowych (zastosowanie ekologicznych rozwiązań i podniesienie świadomości ekologicznej). Cele w obrębie sfery środowiskowej zaproponowane w GPR są zgodne z podstawowymi kierunkami rozwoju zawartymi w Programie Ochrony Środowiska dla Gminy Uścimów do roku 2023.

- 1) Zmniejszenie emisji zanieczyszczeń pyłowych i gazowych i osiągnięcie wymaganych standardów jakości powietrza,
- 2) Pobudzenie u mieszkańców odpowiedzialności za otaczające środowisko i wyeliminowanie negatywnych zachowań

Postulaty te zostały uwzględnione min. przy projektowaniu przedsięwzięcia dotyczącego przebudowy budynku z przeznaczeniem na Centrum Kultury w Starym Uścimowie (poprzez zastosowanie energooszczędnych technologii mających pozytywny wpływ na środowisko – instalacje OZE, termomodernizacja).

2. Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie

2.2. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030 jest dokumentem strategicznym i operacyjnym o charakterze lokalnym.

Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji zakładała w głównej mierze oparcie się mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Obszar zdegradowany a następnie obszar rewitalizacji zostały wyznaczone w oparciu o zaproponowany katalog wskaźników, które odnoszą się do pięciu sfer wskazanych w ustawie o rewitalizacji – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W trakcie wyznaczania obszarów kryzysowych i obszaru rewitalizacji zdecydowano się po pierwsze na wybór takich wskaźników, które są dostępne na poziomie gminy i obszarów analizy. Po drugie istotnym dla wyboru kryteriów był element pozwalający na obiektywizację danych, ich przeliczenie i odniesienie do realnych

problemów gminy. Po trzecie wreszcie, wybrano wskaźniki, które stosunkowo łatwo można gromadzić i których wartości można porównywać w kolejnych latach. Metodologia przyjęta na potrzeby niniejszej diagnozy opierała się na szczegółowych, w większości mierzalnych, ilościowych zmiennych, analizowanych w podziale na wskazane sfery.

Obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer.

Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

Pierwszy etap opracowania diagnozy opierał się na analizie danych zastanych, tzw. analizie desk research, polegającej na zebraniu materiałów z różnych źródeł, a następnie przeanalizowaniu ich pod kątem rzetelności, jakości oraz przydatności na dalszym etapie opracowywania diagnozy. Po wyselekcjonowaniu materiałów, nastąpiła właściwa analiza desk research, która obejmowała dokumenty, opracowania oraz sprawozdania i dane, uznane jako istotne w procesie badawczym.

W trakcie opracowywania diagnozy obszaru zdegradowanego, zastosowano dwa podejścia, które bazowały na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie oraz przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. Natomiast, w ujęciu przestrzennym dane zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowane dane zwizualizowano, przedstawiając je za pomocą kartogramów. Kolejny etap polegał na opracowaniu wskaźnika degradacji w sferze społecznej.

Delimitacja obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji obejmowała następujące etapy:

- 1) Podzielenie terenu Gminy Uścimów na mniejsze jednostki – sołectwa.
- 2) Wybór kryteriów delimitacji.
- 3) Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliło to na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów w sferze społecznej.
- 4) Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
- 5) Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących Gminę Uścimów.

2.2.1. Wyróżnione obszary porównawcze

Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału gminy na sołectwa/ miejscowości. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział gminy na takie obszary.

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Lp.	Miejscowość	Liczba mieszkańców	Udział ludności %	Powierzchnia w ha	Udział powierzchni %
1.	Drozdówka	261	8,48	756,97	7,07
2.	Głębokie	215	6,98	621,11	5,80
3.	Krasne	448	14,55	2347,59	21,93
4.	Maśluchy	397	12,89	644,28	6,02
5.	Nowa Jedlanka	239	7,76	441,71	4,13
6.	Nowy Uścimów	461	14,97	1453,31	13,57
7.	Ochoża	90	2,92	337,21	3,15
8.	Orzechów - Kolonia	116	3,77	816,78	7,63
9.	Rudka Starościańska	159	5,16	1445,21	13,50
10.	Stara Jedlanka	318	10,33	1446,04	13,51
11.	Stary Uścimów	375	12,18	395,98	3,70

Źródło: opracowanie własne

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze

Źródło: opracowanie własne

2.2.2. Dobór wskaźników delimitacji obszaru zdegradowanego w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, funkcjonalno-przestrzennej oraz technicznej

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno- funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

Lp.	Kategoria	Wskaźnik	Opis
1.	SFERA SPOŁECZNA	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
2.		Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru miejscowości	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
3.		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik obrazujący potrzeby lokalnej społeczności w zakresie zinstytucjonalizowanej pomocy społecznej. Poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego obliczony został na podstawie danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Uścimowie. Jako wskaźnik go wyznaczający przyjęto liczbę osób korzystających z pomocy społecznej przeliczeniu na 100 mieszkańców. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować miejscowości z największymi problemami związanymi z wykluczeniem społecznym.
4.		Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
5.		Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
6.		Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych miejscowościach przyjęto liczbę przestępstw i wykroczeń przeliczeniu na 100 mieszkańców.

7.		„Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto oraz ilość założonych „niebieskich kart” oraz interwencji domowych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.
8.		Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Uścimów
9.		Poziom kapitału społecznego –uczestnictwo w życiu politycznym	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – Wskaźnik, którym się posłużono, chcąc ocenić uczestnictwa w życiu politycznym w poszczególnych sołectwach Gminy Uścimów, to udział mieszkańców w wyborach samorządowych. Dane pozyskano z PKW.
10.		Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – wskaźnik określa zaangażowanie lokalnych społeczności w pozyskiwanie środków w ramach funduszu społecznego. Dane pozyskano z UG w Uścimowie.
11.	SFERA GOSPODARCZA	Liczba podmiotów nowo zarejestrowanych gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziomu aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia poziomu wzrostu aktywności gospodarczej posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Uścimów, rejestr CIDG.
12.		Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziomu aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia kondycji lokalnych przedsiębiorstw j posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych w poszczególnych /miejscowościach. Źródło danych: Urząd Gminy Uścimów, rejestr CIDG.
13.	SFERA ŚRODOWISKOWA	Liczba gospodarstw w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukację ekologiczną, a także zapewnienie bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia mieszkańców Gminy Uścimów.
14.	SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic w skali od 0 – niedostateczna do 3 – zadowalająca. Źródło: badania własne
15.	SFERA TECHNICZNA	Obecność terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru miejscowości	Wskaźnik opisujący poziom degradacji terenów w obrębie obszaru/sołectwa. Źródło danych: Urząd Gminy. Degradacja przestrzeni, w tym przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zdegradowanych, zaniedbanych obiektów: pustostanów, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję. Z powodu występowania takich obiektów przestrzeń przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej gminy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie.

2.3. Wynik diagnozy – sfera społeczna

Zaproponowany katalog wskaźników wybrany do analizy sfery społecznej, pozwolił na pokazanie stanu oraz zawansowania i wielkości problemów społecznych w poszczególnych obszarach, które wyodrębniono w gminie. Wykorzystanie wskaźników pozwoliło na zaprezentowanie poziomu natężenia negatywnych zjawisk społecznych, za pomocą syntetycznego wskaźnika degradacji. Do analizy sfery społecznej wykorzystano dane ilościowe, które pozyskano z Urzędu Gminy Uścimów, Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie, Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Uścimowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie.

Wskaźniki wymagają odpowiedniej standaryzacji. Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach/sołectwach opracowano porównywalny wskaźnik. W pierwszym etapie powinno się znormalizować poszczególne zjawiska kryzysowe. Czynność ta polega na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- $\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Wartości wskaźników po normalizacji umożliwiają dalsze wyliczenia. W następnym etapie należy określić, czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki, czy też prowadzą do kryzysu.

Jeżeli wśród wskaźników znajdzie się stymulanta, uzyskane wartości należy przekształcić zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

- z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiamy bez zmian.

Ostatnim etapem jest wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który będzie sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych. Wartość wskaźnika syntetycznego będzie świadczyć, czy dane pole podstawowe znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Aby uzyskać wartość wskaźnika syntetycznego należy posłużyć się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

- P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk
- n – liczba wskaźników (cech)
- t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru w roku 2021 [%]

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Drozdówka	17,62
Głębokie	17,67
Krasne	15,18
Maśluchy	18,39
Nowa Jedlanka	17,15
Nowy Uścimów	15,40
Ochoża	20,00
Orzechów - Kolonia	24,14
Rudka Starościańska	18,24
Stara Jedlanka	20,44
Stary Uścimów	18,93
Średnia	18,46

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie

danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru [%]

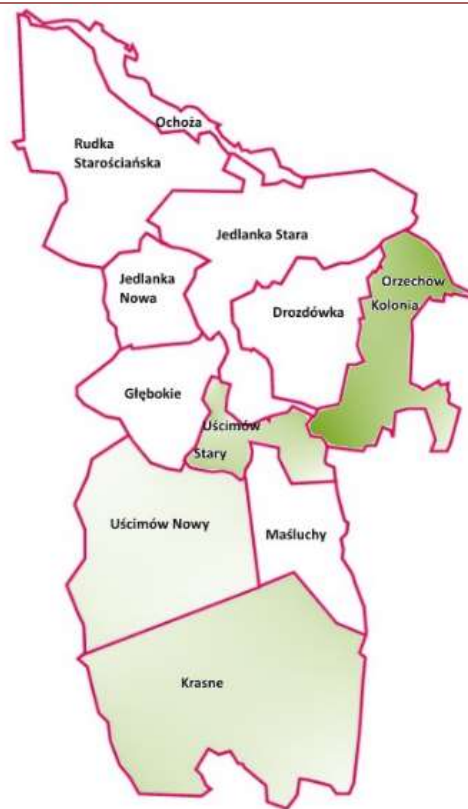
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	21,84	
Głębokie	21,86	
Krasne	27,23	
Maśluchy	22,42	
Nowa Jedlanka	25,94	
Nowy Uścimów	23,21	
Ochoża	11,11	
Orzechów - Kolonia	20,69	
Rudka Starościańska	24,53	
Stara Jedlanka	25,47	
Stary Uścimów	21,07	
Średnia	22,31	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	0,77	
Głębokie	1,86	
Krasne	4,24	
Maśluchy	2,02	
Nowa Jedlanka	2,09	
Nowy Uścimów	3,90	
Ochoża	2,22	
Orzechów - Kolonia	10,34	
Rudka Starościańska	2,52	
Stara Jedlanka	3,14	
Stary Uścimów	6,93	
Średnia	3,64	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Ośrodka Pomocy Społecznej w Uścimowie

Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

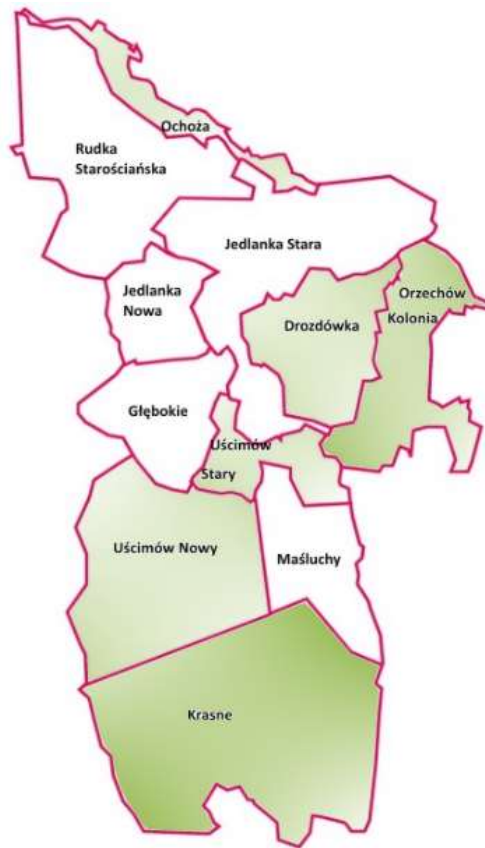
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	3,83	
Głębokie	4,19	
Krasne	6,03	
Maśluchy	4,28	
Nowa Jedlanka	2,09	
Nowy Uścimów	4,34	
Ochoża	4,44	
Orzechów - Kolonia	7,76	
Rudka Starościańska	2,52	
Stara Jedlanka	2,83	
Stary Uścimów	4,53	
Średnia	4,26	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie

Tabela 7 bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	3,07	
Głębokie	2,33	
Krasne	5,13	
Maśluchy	1,76	
Nowa Jedlanka	0,42	
Nowy Uścimów	3,25	
Ochoża	3,33	
Orzechów - Kolonia	4,31	
Rudka Starościańska	0,63	
Stara Jedlanka	2,20	
Stary Uścimów	3,47	
Średnia	2,72	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie

Tabela 8 Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Drozdówka	1,53
Głębokie	2,33
Krasne	2,01
Maśluchy	0,50
Nowa Jedlanka	2,93
Nowy Uścimów	0,43
Ochoża	0,00
Orzechów - Kolonia	4,31
Rudka Starościańska	0,00
Stara Jedlanka	2,83
Stary Uścimów	5,87
Średnia	2,07

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie

Tabela 9 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Drozdówka	0,38
Głębokie	0,47
Krasne	0,67
Maśluchy	0,50
Nowa Jedlanka	0,42
Nowy Uścimów	0,22
Ochoża	0,00
Orzechów - Kolonia	0,00
Rudka Starościańska	0,00
Stara Jedlanka	0,63
Stary Uścimów	0,80
Średnia	0,37

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Komendy Powiatowej Policji w Lubartowie

Tabela 10 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
Drozdówka	0,38
Głębokie	0,47
Krasne	0,22
Maśluchy	0,50
Nowa Jedlanka	0,84
Nowy Uścimów	0,22
Ochoża	0,00
Orzechów - Kolonia	0,86
Rudka Starościańska	0,63
Stara Jedlanka	0,31
Stary Uścimów	1,07
Średnia	0,50

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów oraz BDL GUS

Tabela 11 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	90,02	
Głębokie	99,78	
Krasne	75,82	
Maśluchy	77,71	
Nowa Jedlanka	94,89	
Nowy Uścimów	73,24	
Ochoża	165,72	
Orzechów - Kolonia	141,35	
Rudka Starościańska	117,58	
Stara Jedlanka	83,04	
Stary Uścimów	79,82	
Średnia	99,91	

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

Tabela 12 Wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Drozdówka	17,62	21,84	0,77	3,83	3,07	1,53	0,38	0,38	90,02
Głębokie	17,67	21,86	1,86	4,19	2,33	2,33	0,47	0,47	99,78
Krasne	15,18	27,23	4,24	6,03	5,13	2,01	0,67	0,22	75,82
Maśluchy	18,39	22,42	2,02	4,28	1,76	0,50	0,50	0,50	77,71
Nowa Jedlanka	17,15	25,94	2,09	2,09	0,42	2,93	0,42	0,84	94,89
Nowy Uścimów	15,40	23,21	3,90	4,34	3,25	0,43	0,22	0,22	73,24
Ochoża	20,00	11,11	2,22	4,44	3,33	0,00	0,00	0,00	165,72
Orzechów - Kolonia	24,14	20,69	10,34	7,76	4,31	4,31	0,00	0,86	141,35
Rudka Starościańska	18,24	24,53	2,52	2,52	0,63	0,00	0,00	0,63	117,58
Stara Jedlanka	20,44	25,47	3,14	2,83	2,20	2,83	0,63	0,31	83,04
Stary Uścimów	18,93	21,07	6,93	4,53	3,47	5,87	0,80	1,07	79,82
Średnia arytmetyczna	18,46	22,31	3,64	4,26	2,72	2,07	0,37	0,50	99,91
Odchylenie standardowe	1,83	2,87	4,57	2,45	2,76	4,11	1,47	1,45	9,47

Tabela 13 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021
Drozdówka	-0,46	-0,16	-0,63	-0,18	0,13	-0,13	0,01	-0,08	-1,04
Głębokie	-0,44	-0,16	-0,39	-0,03	-0,14	0,06	0,07	-0,02	-0,01
Krasne	-1,80	1,72	0,13	0,72	0,87	-0,01	0,20	-0,19	-2,54
Maśluchy	-0,04	0,04	-0,35	0,01	-0,35	-0,38	0,09	0,00	-2,34
Nowa Jedlanka	-0,72	1,27	-0,34	-0,89	-0,83	0,21	0,03	0,24	-0,53
Nowy Uścimów	-1,68	0,32	0,06	0,03	0,19	-0,40	-0,10	-0,19	-2,82
Ochoża	0,84	-3,91	-0,31	0,07	0,22	-0,50	-0,25	-0,35	6,95
Orzechów - Kolonia	3,10	-0,56	1,47	1,43	0,58	0,55	-0,25	0,25	4,38
Rudka Starościańska	-0,13	0,78	-0,24	-0,71	-0,76	-0,50	-0,25	0,09	1,87
Stara Jedlanka	1,08	1,10	-0,11	-0,58	-0,19	0,19	0,18	-0,13	-1,78
Stary Uścimów	0,25	-0,43	0,72	0,11	0,27	0,93	0,29	0,39	-2,12

Tabela 14 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności*	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców*	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021*
Drozdówka	0,46	-0,16	-0,63	-0,18	0,13	-0,13	0,01	0,08	1,04
Głębokie	0,44	-0,16	-0,39	-0,03	-0,14	0,06	0,07	0,02	0,01
Krasne	1,80	1,72	0,13	0,72	0,87	-0,01	0,20	0,19	2,54
Maśluchy	0,04	0,04	-0,35	0,01	-0,35	-0,38	0,09	0,00	2,34
Nowa Jedlanka	0,72	1,27	-0,34	-0,89	-0,83	0,21	0,03	-0,24	0,53
Nowy Uścimów	1,68	0,32	0,06	0,03	0,19	-0,40	-0,10	0,19	2,82
Ochoża	-0,84	-3,91	-0,31	0,07	0,22	-0,50	-0,25	0,35	-6,95
Orzechów - Kolonia	-3,10	-0,56	1,47	1,43	0,58	0,55	-0,25	-0,25	-4,38
Rudka Starościańska	0,13	0,78	-0,24	-0,71	-0,76	-0,50	-0,25	-0,09	-1,87
Stara Jedlanka	-1,08	1,10	-0,11	-0,58	-0,19	0,19	0,18	0,13	1,78
Stary Uścimów	-0,25	-0,43	0,72	0,11	0,27	0,93	0,29	-0,39	2,12

*stymulanta

Tabela 15 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Nazwa obszaru	Demografia		Pomoc społeczna Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Bezrobocie		Przestępczość Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Patologie Niebieskie karty" w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Aktywność społeczna		Wskaźnik syntetyczny
	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności*	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności		Liczba bezrobotnych na 100 mieszkańców	Liczba bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców			Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców*	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021*	
Drozdówka	0,46	-0,16	-0,63	-0,18	0,13	-0,13	0,01	0,08	1,04	0,07
Głębokie	0,44	-0,16	-0,39	-0,03	-0,14	0,06	0,07	0,02	0,01	-0,01
Krasne	1,80	1,72	0,13	0,72	0,87	-0,01	0,20	0,19	2,54	0,91
Maśluchy	0,04	0,04	-0,35	0,01	-0,35	-0,38	0,09	0,00	2,34	0,16
Nowa Jedlanka	0,72	1,27	-0,34	-0,89	-0,83	0,21	0,03	-0,24	0,53	0,05
Nowy Uścimów	1,68	0,32	0,06	0,03	0,19	-0,40	-0,10	0,19	2,82	0,53
Ochoża	-0,84	-3,91	-0,31	0,07	0,22	-0,50	-0,25	0,35	-6,95	-1,35
Orzechów - Kolonia	-3,10	-0,56	1,47	1,43	0,58	0,55	-0,25	-0,25	-4,38	-0,50
Rudka Starościńska	0,13	0,78	-0,24	-0,71	-0,76	-0,50	-0,25	-0,09	-1,87	-0,39
Stara Jedlanka	-1,08	1,10	-0,11	-0,58	-0,19	0,19	0,18	0,13	1,78	0,16
Stary Uścimów	-0,25	-0,43	0,72	0,11	0,27	0,93	0,29	-0,39	2,12	0,37

Rewitalizacja ma służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że właśnie kwestie społeczne są podstawowymi przesłankami służącymi wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, a dopiero potem – aspekt gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny.

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Uścimów przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), wykazała, że obszarem koncentracji problemów społecznych w gminie jest obszar zlokalizowany w miejscowościach: Drozdówka, Głębokie, Krasne, Maśluchy, Nowa Jedlanka, Nowy Uścimów, Stara Jedlanka, Stary Uścimów.

Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Uścimów

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wcześniej wspomniano, dla poprawnego wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji należało dodatkowo zdiagnozować występowanie, **co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych lub technicznych.**

Sfera gospodarcza:

Tabela 16 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	0,00	
Głębokie	0,68	
Krasne	0,83	
Maśluchy	0,35	
Nowa Jedlanka	0,24	
Nowy Uścimów	1,06	
Ochoża	0,47	
Orzechów - Kolonia	0,84	
Rudka Starościańska	0,00	
Stara Jedlanka	0,00	
Stary Uścimów	0,53	
Średnia	0,41	

Źródło: UG Uścimów, rejestr CEIDG.

Tabela 17 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	0,00	
Głębokie	0,00	
Krasne	1,24	
Maśluchy	0,00	
Nowa Jedlanka	0,00	
Nowy Uścimów	1,06	
Ochoża	0,00	
Orzechów - Kolonia	0,19	
Rudka Starościańska	0,00	
Stara Jedlanka	0,00	
Stary Uścimów	0,29	
Średnia	0,25	

Źródło: UG Uścimów, rejestr CEIDG.

Sfera środowiskowa:

Tabela 18 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	4,98	
Głębokie	2,33	
Krasne	2,90	
Maśluchy	1,01	
Nowa Jedlanka	3,35	
Nowy Uścimów	0,87	
Ochoża	0,00	
Orzechów - Kolonia	1,72	
Rudka Starościańska	0,00	
Stara Jedlanka	1,89	
Stary Uścimów	3,73	
Średnia	2,07	

Źródło: UG Uścimów

Sfera funkcjonalno- przestrzenna:

Tabela 19 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	1	
Głębokie	2	
Krasne	2	
Maśluchy	0	
Nowa Jedlanka	2	
Nowy Uścimów	2	
Ochoża	2	
Orzechów - Kolonia	3	
Rudka Starościańska	1	
Stara Jedlanka	0	
Stary Uścimów	3	
Średnia	1,64	

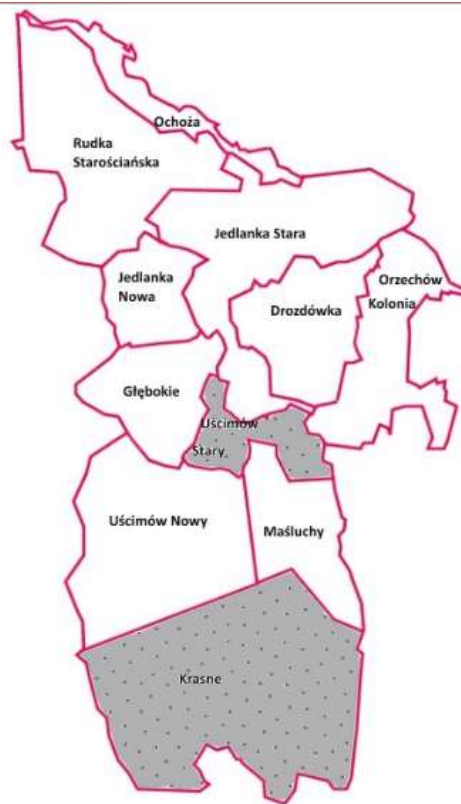
Źródło: UG Uścimów

3- zadowalająca, 2- dostateczna, 1- niska, 0- niedostateczna

Sfera techniczna:

Tabela 20 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	
Drozdówka	0,00	
Głębokie	0,00	
Krasne	0,11	
Maśluchy	0,00	
Nowa Jedlanka	0,00	
Nowy Uścimów	0,00	
Ochoża	0,00	
Orzechów - Kolonia	0,00	
Rudka Starościańska	0,00	
Stara Jedlanka	0,00	
Stary Uścimów	1,67	
Średnia	0,16	

Źródło: UG Uścimów

Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Drozdówka	0,00	0,00	4,98	1	0,00
Głębokie	0,68	0,00	2,33	2	0,00
Krasne	0,83	1,24	2,90	2	0,11
Maśluchy	0,35	0,00	1,01	0	0,00
Nowa Jedlanka	0,24	0,00	3,35	2	0,00
Nowy Uścimów	1,06	1,06	0,87	2	0,00
Ochoża	0,47	0,00	0,00	2	0,00
Orzechów - Kolonia	0,84	0,19	1,72	3	0,00
Rudka Starościańska	0,00	0,00	0,00	1	0,00
Stara Jedlanka	0,00	0,00	1,89	0	0,00
Stary Uścimów	0,53	0,29	3,73	3	1,67
Średnia arytmetyczna	0,41	0,25	2,07	1,64	1,16
Odchylenie standardowe	1,75	2,87	3,47	2,54	3,94

Tabela 22 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Drozdówka	-0,26	-0,09	0,84	-0,25	-0,04
Głębokie	0,13	-0,09	0,07	0,14	-0,04
Krasne	0,21	0,34	0,24	0,14	-0,01
Maśluchy	-0,06	-0,09	-0,31	-0,64	-0,04
Nowa Jedlanka	-0,12	-0,09	0,37	0,14	-0,04
Nowy Uścimów	0,35	0,28	-0,35	0,14	-0,04
Ochoża	0,01	-0,09	-0,60	0,14	-0,04
Orzechów - Kolonia	0,22	-0,02	-0,10	0,54	-0,04
Rudka Starościńska	-0,26	-0,09	-0,60	-0,25	-0,04
Stara Jedlanka	-0,26	-0,09	-0,05	-0,64	-0,04
Stary Uścimów	0,04	0,01	0,48	0,54	0,38

Tabela 23 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)*	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych *	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru
Drozdówka	0,26	-0,09	-0,84	0,25	-0,04
Głębokie	-0,13	-0,09	-0,07	-0,14	-0,04
Krasne	-0,21	0,34	-0,24	-0,14	-0,01
Maśluchy	0,06	-0,09	0,31	0,64	-0,04
Nowa Jedlanka	0,12	-0,09	-0,37	-0,14	-0,04
Nowy Uścimów	-0,35	0,28	0,35	-0,14	-0,04
Ochoża	-0,01	-0,09	0,60	-0,14	-0,04
Orzechów - Kolonia	-0,22	-0,02	0,10	-0,54	-0,04
Rudka Starościńska	0,26	-0,09	0,60	0,25	-0,04
Stara Jedlanka	0,26	-0,09	0,05	0,64	-0,04
Stary Uścimów	-0,04	0,01	-0,48	-0,54	0,38

*stymulanta

Tabela 24 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru	Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)*	Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych *	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru	Liczba wskaźników kryzysowych
Drozdówka	0,26	-0,09	-0,84	0,25	-0,04	2
Głębokie	-0,13	-0,09	-0,07	-0,14	-0,04	0
Krasne	-0,21	0,34	-0,24	-0,14	-0,01	1
Maśluchy	0,06	-0,09	0,31	0,64	-0,04	3
Nowa Jedlanka	0,12	-0,09	-0,37	-0,14	-0,04	1
Nowy Uścimów	-0,35	0,28	0,35	-0,14	-0,04	2
Ochoża	-0,01	-0,09	0,60	-0,14	-0,04	1
Orzechów - Kolonia	-0,22	-0,02	0,10	-0,54	-0,04	1
Rudka						3
Starościńska	0,26	-0,09	0,60	0,25	-0,04	
Stara Jedlanka	0,26	-0,09	0,05	0,64	-0,04	3
Stary Uścimów	-0,04	0,01	-0,48	-0,54	0,38	2

Tabela 25 Ocena skomunikowania Gminy Uścimów

Sołectwo	jakość nawierzchni asfaltowych (Z-zła, ZD - zadowalająca, D - dobra)	bezpieczeństwo- chodnik, oświetlenie (M -małe, U - umiarkowane, D - duże, brak chodników, oświetlenia)	Ścieżki rowerowe (brak, wystarczające, niewystarczające)
Drozdówka	Z/ZD	M brak na części dróg oświetlenia brak chodników	brak
Głębokie	ZD/D	U	jest
Jedlanka Nowa	Z	M brak chodników	brak
Jedlanka Stara	Z	M brak chodników	brak
Krasne	Z	M brak chodników	brak
Maśluchy	Z/ZD	M brak chodników	brak
Orzechów Kolonia	Z	M brak chodników	brak
Rudka Starościańska	Z	M brak chodników	brak
Uścimów Nowy	Z/ZD	M brak chodników	brak
Uścimów Stary	ZD	U	brak
Ochoża	brak	M brak na części dróg oświetlenia brak chodników	brak

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

Skomunikowanie ocenia się jako mocna strona gminy, świadcząca o atrakcyjności gminy jako miejsca zamieszkania. Największą słabością gminy jest słaba jakość nawierzchni asfaltowych i brak chodników oraz ścieżek rowerowych.

Niezadowalająca komunikacja publiczna sprawia, iż większość mieszkańców korzysta z indywidualnego transportu samochodowego, co wpływa niekorzystnie także na środowisko naturalne powodując wzrost emisji gazów cieplarnianych.

Tabela 26 Przestrzenie publiczne oraz stan ich zagospodarowania

Sołectwo	Liczba publicznych miejsc spotkań – przestrzeni publicznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)	Jakość przestrzeni publicznych (Z-zła, ZD - zadowalająca, D - dobra)	konieczność prac modernizacyjnych i rewitalizacyjnych (tak/ nie)
1	2	3	4
Drozdówka	1	ZD	TAK
Głębokie	1	ZD	NIE
Jedlanka Nowa	2	ZD	TAK
Jedlanka Stara	1	Z	TAK

Krasne	1	Z	TAK
Maśluchy	1	ZD	NIE
Orzechów Kolonia	-	-	-
Rudka Starościańska	1	ZD	TAK
Uścimów Nowy	1	ZD	NIE
Uścimów Stary	3	ZD	TAK
Ochoża	-	-	-

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

Na podstawie przeprowadzonej analizy zauważa się, iż wpływ na pogłębianie się zjawisk kryzysowych na obszarze gminy, jest niski poziom dostępności do przestrzeni publicznych. Jakość i stopień zagospodarowania budynków pełniących miejsca spotkań mieszkańców, jest niezadowalający. Podobna sytuacja dotyczy również stopnia wyposażenia gminy w infrastrukturę sportu i rekreacji jest, o czym świadczą braki w tym obszarze.

Tabela 27 Stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę sportu i rekreacji

Sołectwo	Oddziały przedszkolne/ przedszkola	Szkoła podstawowa	boisko do piłki nożnej	boisko do siatkówki	sala gimnastyczna	świetlica	stołówka
Drozdówka							
Głębokie							
Jedlanka Nowa	x	x	x	x			
Jedlanka Stara							
Krasne							
Maśluchy				x			x
Orzechów Kolonia							
Rudka Starościańska							
Uścimów Nowy							
Uścimów Stary	x	x	x	x	x	x	
Ochoża							

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

Czynniki techniczne – w szczególności udział powierzchni terenów zdegradowanych w ogólnej powierzchni sołectwa, stopień funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w dostępie do sieci wodociągowej i sieci kanalizacyjnej.

Tabela 28 Sfera techniczna w podziale na sołectwa

Sołectwo	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni obszaru	Obecność wodociągu (TAK/NIE)	Obecność kanalizacji (TAK/NIE)	Występowanie negatywnego zjawiska w obszarze infrastrukturalnym
Drozdówka	0,00	TAK	TAK	0
Głębokie	0,00	TAK	TAK	0
Jedlanka Nowa	0,11	TAK	TAK	1
Jedlanka Stara	0,00	TAK	TAK	0
Krasne	0,00	TAK	NIE	1
Maśluchy	0,00	TAK	TAK	0
Orzechów Kolonia	0,00	TAK	NIE	1
Rudka Starościńska	0,00	TAK	TAK	0
Uścimów Nowy	0,00	TAK	TAK	0
Uścimów Stary	0,00	TAK	TAK	1
Ochoża	1,67	TAK	TAK	0
Gmina Uścimów	0,16	-	-	0,37

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

2.5. Podsumowanie diagnozy

Analiza wskaźnikowa pozwoliła zidentyfikować obszary Gminy Uścimów, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk, co powoduje stan kryzysowy. Wskazanie obszarów było możliwe dzięki ocenie nasilenia koncentracji negatywnych zjawisk w oparciu o ocenę sumaryczną liczby wskaźników w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), których wartości wypadają gorzej w porównaniu do średniej wartości dla obszaru gminy. Jak wynika z powyższej tabeli obszary kryzysowe można zdiagnozować w zasadzie w każdej miejscowości Gminy Uścimów.

Tabela 29 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Nazwa obszaru	Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej	Obecność wskaźników kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	Obecność terenów zdegradowanych	Udział Powierzchni [%]	Udział Ludności [%]
Drozdówka	TAK	TAK		7,07	8,48
Głębokie	-	-		5,80	6,98
Krasne	TAK	TAK	TAK	21,93	14,55
Maśluchy	TAK	TAK		6,02	12,89
Nowa Jedlanka	TAK	TAK		4,13	7,76
Nowy Uścimów	TAK	TAK		13,57	14,97
Ochoża	-	TAK		3,15	2,92
Orzechów - Kolonia	-	TAK		7,63	3,77
Rudka Starościańska	-	TAK		13,50	5,16
Stara Jedlanka	TAK	TAK		13,51	10,33
Stary Uścimów	TAK	TAK	TAK	3,70	12,18

Źródło: Opracowanie własne.

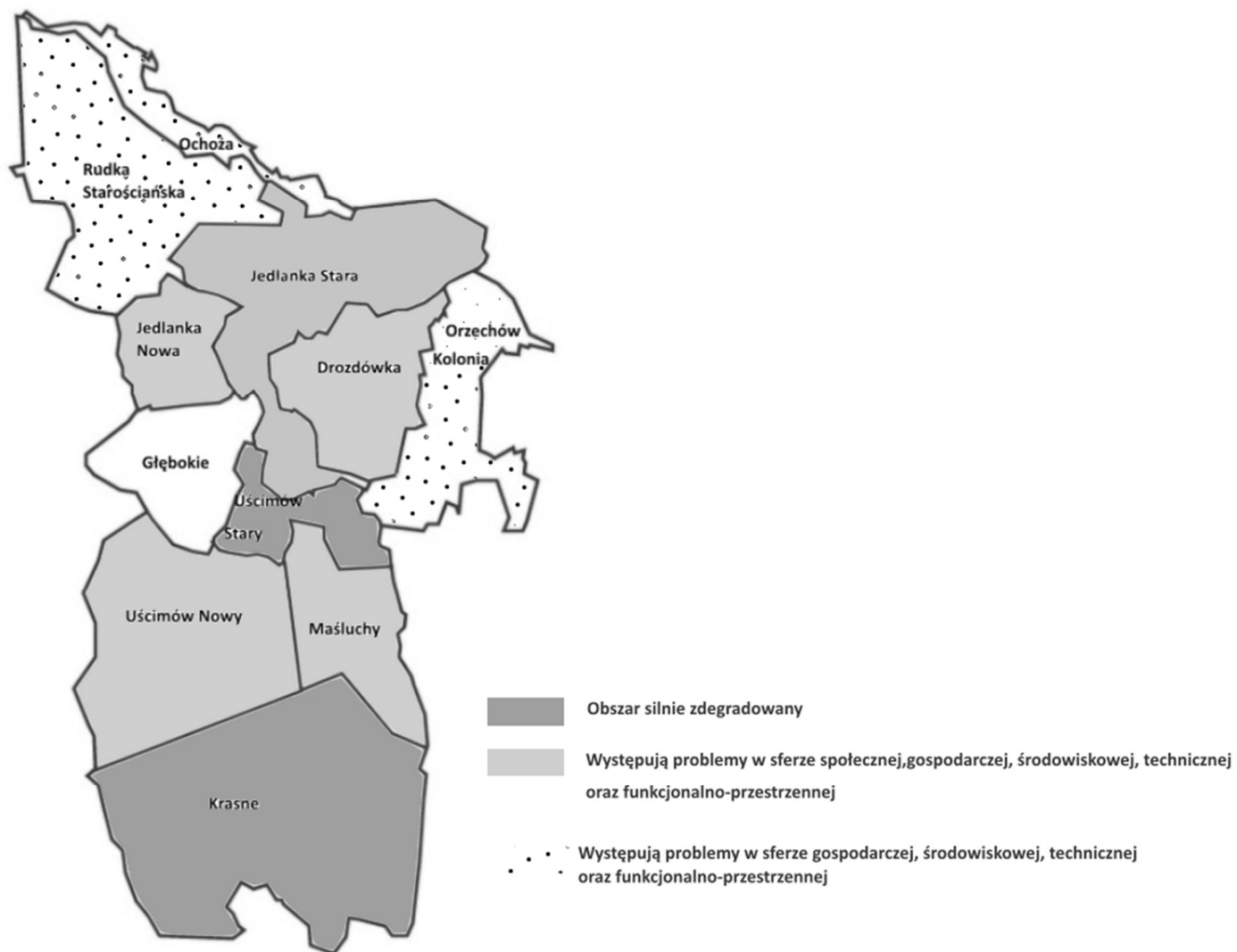
Powierzchnia wyznaczonych obszarów zdegradowanych stanowi 69,93% powierzchni gminy i są one zamieszkiwane przez 81,16% mieszkańców gminy.

Cechuje je nagromadzenie negatywnych zjawisk kryzysowych, którym należy przeciwdziałać poprzez integrację działań w sferze społecznej i sferach współwystępujących (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Rewitalizacja dla swojej skuteczności na wyznaczonym obszarze na terenie gminy wymaga wieloletnich, wieloaspektowych i kompleksowych działań, a jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez aktywność w ramach wyznaczonych celów we wszystkich 5 sferach:

- ✓ społecznej – likwidacja oraz ograniczenie zjawisk patologicznych, ograniczenie ubóstwa i poprawa dostępności do usług publicznych,
- ✓ gospodarczej – rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji, ograniczenie zjawiska bezrobocia,
- ✓ środowiskowej – promocja postaw proekologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej – uporządkowanie przestrzeni publicznej, ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych,
- ✓ technicznej - poprawa i rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja zabudowy.

Rysunek 1 Negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno –funkcjonalne oraz techniczne w Gminie Uścimów

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

2.6. Wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji

W celu jednoznacznego wyznaczenia Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Uścimów oraz wskazania na jakim obszarze Gminy Uścimów (OZ) występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym (negatywnym) przypisano odpowiadające im wskaźniki.

Punktem odniesienia terytorialnego było wyodrębnienie w ramach miejscowości zdegradowanych Obszaru Rewitalizacji (OR) w oparciu o czynniki kryzysowe:

1. stan przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej, która po przeprowadzeniu działań inwestycyjnych może być wykorzystana w celu znaczącej poprawy stanu przestrzeni publicznej szczególnie w obszarze grup dysfunkcyjnych,
2. koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w związku z gęstością zaludnienia obszaru, co generuje i wzmacnia z natury negatywne postawy zachowania, szczególnie ze strony osób wykluczonych oraz pochodzących ze środowisk patologicznych.

Procedura wyznaczania OR opierała się na następujących założeniach:

Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców.

Tabela 30 Delimitacja obszaru rewitalizacji Gminy Uścimów

Obszar Rewitalizacji		
Numer Podobszaru	I	II
Nazwa obszaru/sołectwa	Krasne	Stary Uścimów
Powierzchnia podobszaru (ha)	221,55	201
Odsetek powierzchni podobszaru w ogólnej powierzchni gminy (%)	2,07	1,88
Liczba ludności podobszaru (2021 r.)	101	179
Odsetek ludności podobszaru w ludności ogółem gminy (%)	4,00	6,00

Źródło: Opracowanie własne.

W myśl ustawy o rewitalizacji (art. 10 ust. 1), obszar obejmujący całość, bądź część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się **jako obszar rewitalizacji**.

Obszar rewitalizacji ustala się, wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg łączna powierzchnia wybranych sołectw nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie może stanowić więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Uścimów spełnia kryteria określone w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji ponieważ stanowi 3,95 % powierzchni gminy (422,55 ha) i jest zamieszkały przez 10% jej mieszkańców (280 osób).

Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w ww. Ustawie (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

Tabela 31 Zakres obszaru rewitalizacji

Miejscowość

Krasne

Adres

Numer: 118,119,119A,119B,120,121,121B,122,123C,123E,124,125,125A,126,128 128A, 128B,128C,128D,129,130,131,134,135,136,136A,137,137A,138,139A,139B 140,140A,140B,141,142,143,144,145,146,147,148,149,150,151,152,153,153A 154A,154B,154C,154D,155,157,159,163,164,165,165A,166,166A,168A,168B,169 169A,169B,170,170B,171,172,173,174,175,176,177,178,179,179B,180,181,182 182A,183,184,184A,185,186,186D,187,187C,187G,187H,188,188AP,188AR,188AT 188AV,188AX,188BH,188D,188KA,188KB,188L,188LD,188LE,188R,188WM,188WN 188WT,230,231A,231AC,231B,231BC,231CB,231E,231EB,231EE,231F,231G,231H

Uścimów Stary

231J,231JE,231KC,231KE,231KF,231L,231M,232,232A,232B,232C,232D,232DA
232N,232X,232Y,233,233E,233F,234,234P,234T,235,236,236C,236F,237,237C
237E,238,238A,240D,242,243C,243F,244A,91

Numer:1,10,11,12,13,14,15,15A,15B,16,16A,16B,17,17A,18,19,2,20,21,22,23,23B
24,25,27,27A,29,2A,3,30A,30B,31,32,32A,33,34,35,37,38,39,4,40/1,40/2,40/3
41,42,43,44,46A,46B,46C,47A,47B,48,49,5,50,51,56,56A,58,58A,59,6,60,61,62,63
64,65,66,68,7,8,9

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Uścimów

3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji

3.1. Obszar Rewitalizacji Stary Uścimów

Według danych uzyskanych z Urzędu Gminy Uścimów liczba ludności we wsi Stary Uścimów w roku 2021 wynosiła 375 osób z czego 51,7% mieszkańców stanowią kobiety, a 48,2% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 12,18% mieszkańców gminy.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu w sferze społecznej zwraca się uwagę, iż zdelimitowany obszar charakteryzuje się podwyższonym poziomem bezrobocia, w tym także długotrwałego (wartość wskaźnika dla obszaru Stary Uścimów – 3,47, wartość wskaźnika dla gminy 2,72). Pochodną wysokiego poziomu bezrobocia jest stosunkowo wysoka liczba przestępstw i wykroczeń, która może być także związana z wypoczynkowym/rekreacyjnym charakterem miejscowości. Liczba popełnionych naruszeń prawa w Starym Uścimowie na 100 mieszkańców wynosi 5,87 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 2,07. Obserwowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, takie jak przestępczość, przemoc i uzależnienia świadczą o rozpadzie więzi społecznych, dezintegracji społeczności lokalnej. Ponadto mieszkańcy obszaru rewitalizacji zagrożeni są ubóstwem i wykluczeniem społecznym jako klienci korzystający ze wsparcia pomocy społecznej. Niekorzystną sytuację społeczną na obszarze rewitalizacji pogłębia fakt, że charakteryzuje się on niekorzystną strukturą demograficzną, z niższym niż średnia dla gminy wskaźnikiem osób w wieku produkcyjnym i wyższym – w wieku poprodukcyjnym.

Ponadto zauważa się, iż w miejscowości Stary Uścimów występuje zwiększona liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej, która wynosi 6,93 osoby na 100 mieszkańców przy średniej gminnej 3,64 mieszkańców.

Analizując pozostałe sfery największe zagęszczenie problemów obszaru dostrzega się w kwestiach przestrzennych, technicznych oraz gospodarczych. Na obszarze notuje się stosunkowo niski poziom aktywności gospodarczej – liczba nowo zarejestrowanych podmiotów na 1 000 mieszkańców wynosi tu 0,27 natomiast wartość wskaźnika dla gminy 0,41. Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców wynosi 0,53, a dla obszaru całej gminy – 0,15. Znacznym problemem obszaru są tereny zdegradowane – pogłębiona diagnoza wykazała, iż na obszarze wartość wskaźnika wynosi 1,67, natomiast wartość wskaźnika dla całej gminy wynosi 0,16.

Sołectwo cechują również problemy komunikacyjne. W opinii mieszkańców stan nawierzchni dróg i chodników jest niezadowolający, brak jest ścieżek, a także częściowy brak oświetlenia drogowego.

Wyznaczony Obszar Rewitalizacji Stary Uścimów zajmuje powierzchnię równą 203 ha i jest zamieszkiwany przez 179 osób. Został wyznaczony z uwagi na negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne ze względu na brak odpowiedniego zagospodarowania terenu oraz zdegradowane technicznie budynki, które po

renowacji technicznej i funkcjonalnej będą stanowić miejsce działań na rzecz rozwiązania problemów grup dysfunkcyjnych. Miejsce to jest w sposób zdecydowany wskazywane przez mieszkańców rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzennie i funkcjonalnie. Obszar rewitalizacji stanowią tereny zurbanizowane lub leżące w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych.

Mieszkańcy obszaru rewitalizacji przede wszystkim zwracali uwagę na niezadowalającą dostępność usług, w tym publicznych. Wskazywali również, że na OR w odniesieniu do gminy oraz całego sołectwa szczególnie uwidaczniają się patologie społeczne (alkoholizm) i bierność społeczna. Szczególną uwagę zwrócono na szeroko rozumianą bierność mieszkańców, zarówno społeczną, jak i fizyczną.

Mieszkańcy wskazują ponadto, że niezadowalająca dostępność usług, zwłaszcza publicznych i komunalnych ma związek z niską jakością infrastruktury komunalnej, złym stanem technicznym budynków użyteczności publicznej, brakiem pełnego wykorzystania lokali będących własnością gminy.

Fot. Budynek Gminnej Biblioteki Publicznej w Starým Ušimowie

Fot. Budynek Opieki Społecznej znajdujący się w miejscowości Stary Uścimów

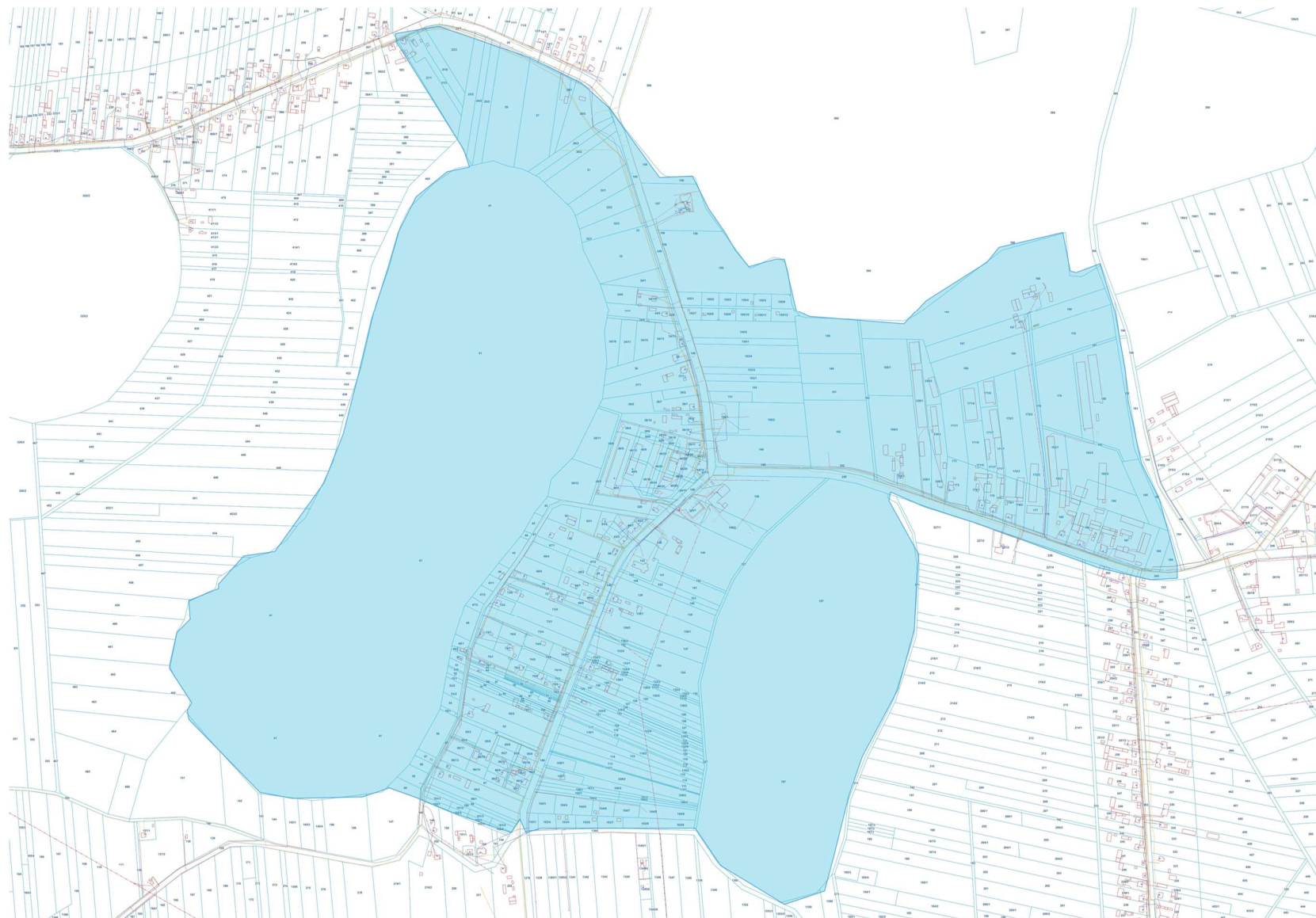

Fot. Gminny Stadion „Arena” LKS Wodnik Uścimów

Zaniechanie aktywności zostało pogłębione w wyniku zmiany stylu życia i w przypadku części mieszkańców, pogorszenia stanu zdrowia, w związku z pandemią COVID-19. Powrót do aktywności utrudnia brak atrakcyjnej i zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego dla wszystkich grup wiekowych. Problemem jest również zanik więzi społecznych, a poczucie tożsamości lokalnej jest na niskim poziomie, co ułatwia podejmowanie, zwłaszcza młodym mieszkańcom decyzji o migracji.

Na obszarze rewitalizacji Uścimów Stary nie jest w pełni wykorzystywany do rozwoju gospodarki i turystyki potencjał kulturowy i przyrodniczy.

Mapa 3 Mapa poglądowa Obszaru Rewitalizacji Stary Uścimów

3.2. Obszar Rewitalizacji Krasne

Według Danych uzyskanych z Urzędu Gminy Uścimów z 2021 roku liczba ludności we wsi Krasne wynosi 448 z czego 52,90% mieszkańców stanowią kobiety, a 47,10% ludności to mężczyźni. Miejscowość zamieszkuje 14,55 % mieszkańców gminy.

Jak wskazano w diagnozie służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji obszar boryka się z licznymi problemami społecznymi. Problemy społeczne obszaru w dużej mierze wynikają ze zwiększonego poziomu bezrobocia w tym także długotrwałego. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 6,03 przy średniej dla całego obszaru gminy 4,26. Brak zatrudnienia i starzejące się społeczeństwo negatywnie oddziałuje na sytuację życiową mieszkańców. Pochodną tego zjawiska jest zwiększona liczba osób korzystających z usług pomocy społecznej z powodu ubóstwa, bezrobocia oraz niezdolności do pracy spowodowanej chorobami. Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców wynosi 4,24, natomiast wskaźnik dla całej gminy 3,64. Wskaźniki dotyczące przestępczości przekraczają średnią wartość tych wskaźników dla całej gminy. Dotyczy to zwłaszcza liczby przestępstw, ale także liczby założeń „niebieskich kart”.

W sferach pozaspołecznych warto zwrócić uwagę na zwiększony udział obszarów zdegradowanych. Na 100 mieszkańców wskaźnik dla obszarów zdegradowanych wynosi 0,11, natomiast dla całej gminy – 0,16. W miejscowości Krasne brak jest obiektów sportowych, rekreacyjnych, a także budynków użyteczności publicznej takich jak biblioteki i świetlice, co skutkuje niskim poziomem uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców obszaru. Dodatkowo stan dróg w miejscowości Krasne jest niezadowalający. Brak jest chodników i ścieżek rowerowych przy głównych ciągach komunikacyjnych.

Wyznaczony Obszar Rewitalizacji Krasne zajmuje powierzchnię równą 221,55 ha i jest zamieszkiwany przez 101 osób. Został wyznaczony z uwagi na negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne ze względu na brak odpowiedniego zagospodarowania terenu oraz zdegradowane technicznie budynki, które po renowacji technicznej i funkcjonalnej będą stanowić miejsce działań na rzecz rozwiązania problemów grup dysfunkcyjnych. Miejsce to jest w sposób zdecydowany wskazywane przez mieszkańców rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzenią i funkcjonalnie. Obszar rewitalizacji stanowią tereny zurbanizowane lub leżące w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych. Mieszkańcy wskazują ponadto, że niezadowalająca dostępność usług, zwłaszcza publicznych i komunalnych ma związek z niską jakością infrastruktury komunalnej, złym stanem technicznym budynków użyteczności publicznej, brakiem pełnego wykorzystania lokali będących własnością gminy.

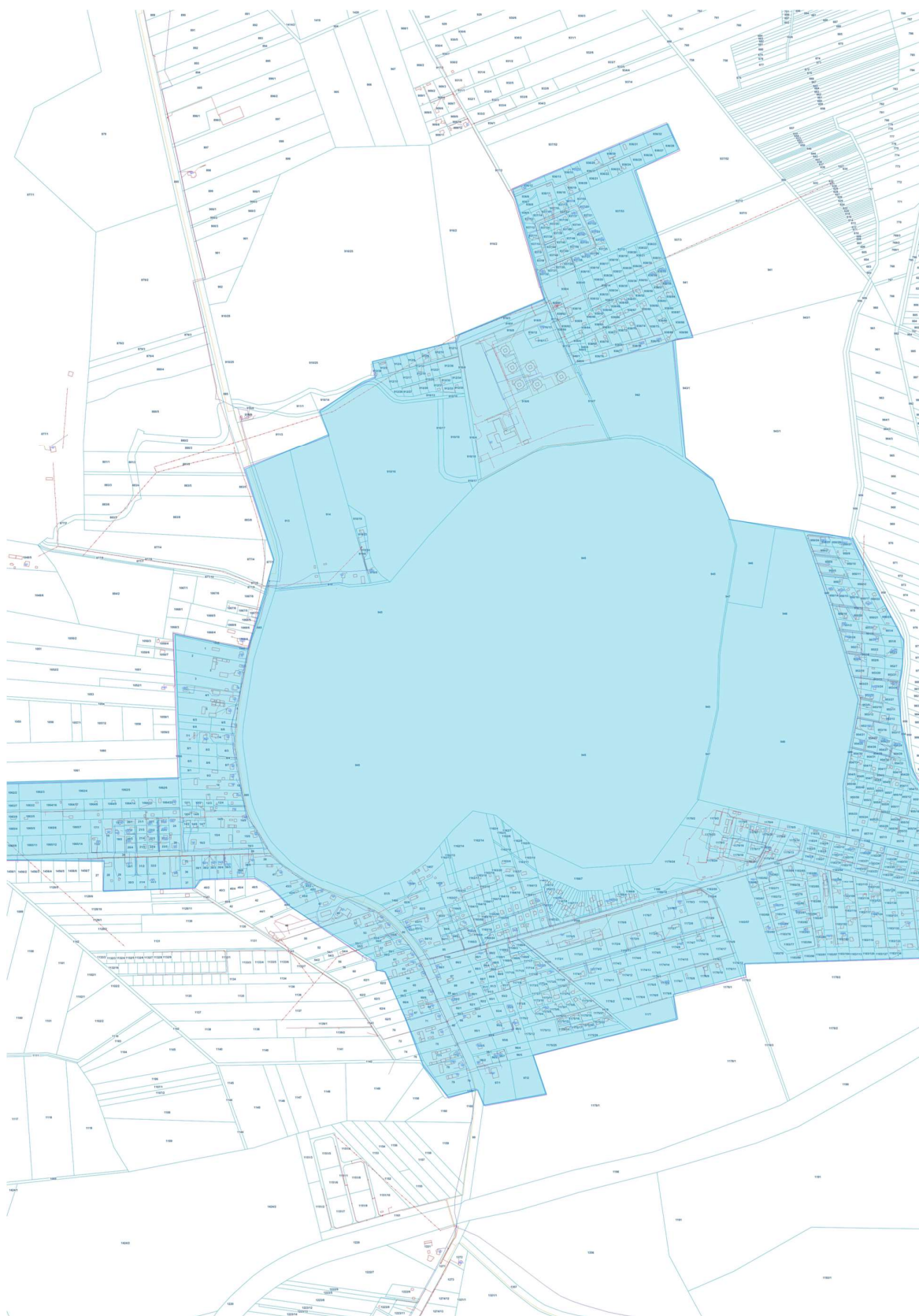

Fot. Budynek dawnej Szkoły Podstawowej w Krasnem z 1937 r.

Fot. Droga gminna przy j. Maśluchowskim (planowana promenada)

Mapa 4 Mapa poglądowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Krasne

3.11. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikająca z konsultacji społecznych

W dniu 02.06.2023 roku o godzinach 15:00 w Centrum Kultury w Starym Uścimowie w ramach konsultacji społecznych odbyło się spotkanie podczas którego omówiony został projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Uścimów.

W spotkaniu uczestniczyło sześć osób, w tym mieszkańcy gminy Uścimów, sołtysi oraz pracownicy Urzędu Gminy. Na spotkaniu został omówiony proces rewitalizacji i przedsięwzięć planowanych do realizacji. Na spotkaniu zaprezentowano również mapę przedsięwzięcia zawartego w zmieniającym programie rewitalizacji. Przybyłe osoby nie zgłosiły żadnych uwag ustnych i pisemnych do projektu dokumentu.

W trakcie konsultacji wpłynęło 7 ankiet w wersji papierowej.

Podczas spotkania zdiagnozowano również problemy, które na obszarze rewitalizacji zostały zidentyfikowane podczas konsultacji społecznych w odniesieniu do obszarów rewitalizowanych. Należą do nich:

- ✓ z zakresu sfery społecznej: bezrobocie, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców tych miejscowości oraz ich słabe zaangażowanie w prace na rzecz wsi – brak lokalnych liderów, stagnacja, duże zagrożenie mieszkańców tych obszarów wykluczeniem społecznym związane brakiem zajęć, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży, duża emigracja osób za pracą, brak imprez kulturalnych na wsiach;
- ✓ z zakresu sfery gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości wynikający z wysokiego i długotrwałego bezrobocia oraz niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców, brak dużych zakładów pracy pozwalających na znalezienie zatrudnienia w pobliżu miejsca zamieszkania, mały popyt na produkty i usługi na lokalnym rynku z powodu ubóstwa, brak lokalnych tradycji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, brak targowiska oraz terenów pod inwestycje, brak odpowiednich lokali na prowadzenie działalności gospodarczej, niska aktywność przedsiębiorcza;
- ✓ z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: trudny dostęp do podstawowych usług, poważna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym np. świetlic wiejskich, niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, niski poziom obsługi komunikacyjnej obszarów wiejskich powodujący nawarstwiający się ich wykluczenie, brak kanalizacji, ścieżek rowerowych oraz terenów rekreacyjnych, zły stan techniczny
- ✓ chodników i gminnych dróg, niewykorzystane naturalne walory przyrodnicze gminy, brak oświetlenia niektórych obszarów;
- ✓ z zakresu sfery środowiskowej: zanieczyszczenie wód gruntowych nielegalnymi zrzutami ścieków, zanieczyszczenie powietrza poprzez spalanie odpadów, brak rozwiązań technicznych pozwalających na ochronę środowiska przyrodniczego, duża ilość wyrobów azbestowych.

Przedstawione powyżej wnioski z przeprowadzonych w gminie konsultacji pokrywają się w dużej mierze z wnioskami z przeprowadzonej analizy statystycznej obszarów rewitalizacji i wskazują na znaczne potrzeby rewitalizacyjne tych terenów. Wybór zatem właściwych zadań rewitalizacyjnych pozwoli na zniwelowanie dysproporcji rozwojowych tych terenów.

Podsumowując, na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano zespół kluczowych problemów, które powinny

zostać rozwiązane w pierwszej kolejności. Pozwoli to na odpowiednią, skoncentrowaną tematycznie i przestrzennie interwencję zapewniającą osiągnięcie wymiernych korzyści w postaci poprawy jakości mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W celu podsumowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się analizą SWOT, tj. metodą umożliwiającą kompleksową analizę strategiczną sytuacji na danym obszarze, z uwzględnieniem wszystkich istotnych aspektów. Zastosowanie tej metody pozwoliło zrozumieć zidentyfikowane zależności pomiędzy danymi i umożliwiło dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji¹. Proces definiowania elementów analizy SWOT, jak też identyfikacji problemów i potencjałów na obszarze rewitalizacji przeprowadziła grupa ekspercka, wykorzystując w tym celu również m.in. wyniki badań ankietowych mieszkańców oraz wnioski z dyskusji przeprowadzonej podczas spotkań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki obu analiz przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 32 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Mocne strony	Słabe strony
- Atrakcyjność krajobrazowa obszarów cennych przyrodniczo i chronionych - Dobre warunki do rozwoju różnych form turystyki w oparciu o dziedzictwo przyrodnicze - Czyste środowisko	- Niski poziom bezpieczeństwa pieszych i rowerzystów w ruchu drogowym (brak ciągów pieszo-rowerowych, w szczególności w obszarze zwartej zabudowy) - Niewystarczająca oferta lokalna w zakresie kultury, sportu i turystyki oraz spędzania czasu wolnego - Zanik tradycji i folkloru w społeczności lokalnej jako objaw utraty dziedzictwa kulturowego - Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w rozwiązywaniu problemów społecznych i gospodarczych - Pasywność mieszkańców w zakresie rozwoju lokalnej przedsiębiorczości - Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej - Niknące poczucie tożsamości lokalnej - Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
Szanse	Zagrożenia
- Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 - Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe - Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych/zwiększająca się świadomość ekologiczna - Rozwój nowych technologii OZE i możliwości pozyskania dotacji	- Przedłużające się oczekiwanie na środki z Krajowego Planu Odbudowy - Negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie - Możliwość wystąpienia kolejnej fali pandemii COVID-19 i związanych z nią negatywnych konsekwencji dla zdrowia mieszkańców i rozwoju gospodarczego - Długotrwałe, negatywne skutki wywołane izolacją społeczną podczas pandemii COVID-19 (nauka i praca w trybie zdalnym) dla mieszkańców (np. rozluźnienie więzi społecznych, kryzysy

¹ Analiza SWOT – technika analityczna pozwalająca na porządkowanie danych, dotyczących problemu w czterech kategoriach czynników strategicznych: S (Strengths) – mocne strony, W (Weaknesses) – słabe strony, O (Opportunities) – szanse, T (Threats) – zagrożenia.

- Wysoki poziom obszarów chronionych, sprzyjający tworzeniu przestrzeni atrakcyjnej wypoczynkowo i turystycznie - Bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług - Rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu - Wzrastająca popularność produktów lokalnych - Moda na zdrowy styl życia	psychiczne, pogorszenie stanu zdrowia i kondycji fizycznej) - Migracja edukacyjna i zarobkowa młodych ludzi poza teren gminy, bez planów powrotu - Postępujący proces starzenia się społeczeństwa na obszarze rewitalizacji - Niedobór kapitału społecznego i prywatnego na przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie gminy
--	---

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 33 Poglębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.

Numer problemu	Opis zidentyfikowanych problemów		Opis potencjału umożliwiającego rozwiązanie zidentyfikowanych problemów
P1	Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców	⇒	Zainteresowanie kupnem działek budowlanych na obszarze rewitalizacji
P2	Mała ilość rozwiązań technicznych przy obiektach umożliwiających efektywne z nich korzystanie w zakresie energooszczędności, oraz dostępności	⇒	Wysoki poziom akceptacji społecznej dla działań zmierzających do stosowania rozwiązań ekologicznych oraz zasób budynków będących własnością lub współwłasnością gminy, które mogą zostać zmodernizowane
P3	Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji	⇒	Duże zapotrzebowanie społeczne na korzystanie z dóbr kultury oraz z oferty sportowo-rekreacyjnej w miejscu zamieszkania
P4	Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji	⇒	Duża aktywność lokalnego samorządu w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych na poprawę warunków prowadzenia działalności kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji
P5	Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji, które stanowią potencjał do aktywizacji społecznej mieszkańców
P6	Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Dziedzictwo historyczne i przyrodnicze, które mogą służyć do rozwoju turystyki, usług i handlu
P7	Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Wysoki potencjał terenów atrakcyjnych krajobrazowego oraz przestrzeni publicznej umożliwiającej rozwój oferty czasu wolnego
P8	Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej	⇒	Zainteresowanie samorządu lokalnego rozwojem współpracy z organizacjami pozarządowymi, dostępność środków unijnych na aktywizację społeczną
P9	Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej	⇒	Dostępność obiektów, które można wykorzystać na potrzeby rozwoju usług komunalnych
P10	Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Wysoki potencjał historycznych miejsc i lokalnych tradycji, które można wykorzystać do umacniania tożsamości lokalnej
P11	Niska estetyka przestrzeni publicznej	⇒	Wysoki potencjał przestrzeni publicznej, która może zostać odnowiona i zagospodarowana w sposób przyjazny mieszkańcom

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego zestawienia, na obszarze rewitalizacji liczba identyfikowanych „słabych” stron zdecydowanie przeważa nad liczbą „mocnych stron”, jednocześnie relatywnie zrównoważona jest liczba zdefiniowanych „szans” i „zagrożeń”. Oznacza to, iż mimo obecnych deficytów, istnieje szereg możliwości wykorzystania pojawiających się szans, a także neutralizacji zdefiniowanych zagrożeń, przynajmniej w zakresie, który zależny jest od Gminy Uścimów. Program zakłada dążenie do przezwyciężenia zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów. Bazując na diagnozie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano konkretne potrzeby rewitalizacyjne, które zostały ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 34. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w gminie Uścimów

Sfera	Potrzeby
Społeczna	Poprawa stopnia integracji społecznej mieszkańców Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P5 oraz P8 i P10. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - urzędnicy lokalnych miejsc tradycji, związanych z dziedzictwem historycznym obszaru rewitalizacji - organizacji imprez sąsiedzkich oraz innych wydarzeń lokalnych, sprzyjających integracji mieszkańców
	Wzrost aktywizacji społecznej mieszkańców oraz organizacji pozarządowych. Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P8. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - rozwoju współpracy lokalnego samorządu z organizacjami pozarządowymi i nieformalnymi grupami mieszkańców, - przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców nie związanych z żadnymi organizacjami pozarządowymi oraz nie uczestniczących w życiu lokalnym
	Zapotrzebowanie na większą różnorodność i dostępność oferty sportowo-rekreacyjnej i oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów. Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P3 oraz P4 i P7. Zdefiniowano m.in. szczegółową potrzebę modernizacji infrastruktury sportowej i rekreacyjnej (np. zbiorniki wodne, place zabaw na terenie gminy) oraz rozszerzenia oferty zajęć sportowych i rekreacyjnych dla mieszkańców reprezentujących wszystkie grupy wiekowe.
	Zapotrzebowanie na większą różnorodność i dostępność oferty kulturalnej dla mieszkańców. Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P3 oraz P4 i P7. Zdefiniowano m.in. szczegółową potrzebę utworzenia Centrum Kultury w Uścimowie Starym i Krasnem oraz rozszerzenie oferty Biblioteki Publicznej w Uścimowie Starym i jej modernizację.
Gospodarcza	Tworzenie warunków do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości lokalnej bazującej na potencjale dziedzictwa historycznego, kulturalnego i przyrodniczego Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P6 oraz P5. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - uporządkowanie terenu wokół zbiornika wodnego (Jeziora Maśluchowskiego) na potrzeby mieszkańców i turystów - promocja turystyczna oparta na walorach przyrodniczych gminy Uścimów (rozwój usług związanych z turystyką, w tym z turystyką weekendową)
	Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P6 oraz P5. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - rozwój kompetencji i umiejętności społecznych przez młodzież - doradztwo zawodowe dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Przestrzenno-funkcjonalna	Poprawa estetyki przestrzeni publicznej Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr 11. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - modernizacja budynków użyteczności publicznej zez zmianą sposobu użytkowania na Centrum Kultury w Uścimowie Starym i Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu - modernizacja placów zabaw, miejsc rekreacji i wypoczynku na obszarze rewitalizacji - zagospodarowanie przestrzeni publicznej poprzez utworzenie ciągu pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą wokół Jeziora Maśluchowskiego
Techniczna	Mała ilość rozwiązań technicznych przy obiektach umożliwiających efektywne z nich korzystanie w zakresie energooszczędności, oraz dostępności Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P2. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - termomodernizacja budynków mogących pełnić funkcje społeczne - dostosowanie budynków do potrzeb osób niepełnosprawnych - poprawa estetyki budynków
Środowiskowa	Poprawa stanu środowiska poprzez zwiększanie efektywności energetycznej budynków użyteczności publicznej i infrastruktury komunalnej oraz podnoszenie poziomu świadomości ekologicznej mieszkańców Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P9. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - termomodernizacja budynków użyteczności publicznej - instalacja odnawialnych źródeł energii (OZE) na budynkach użyteczności publicznej - wymiana oświetlenia ulicznego na energooszczędne na terenie obszaru rewitalizowanego - edukacja ekologiczna mieszkańców

Źródło: opracowanie własne

3.12. Potencjały obszaru rewitalizacji i ich wzajemne powiązania

Przedmiotem pogłębionej diagnozy jakościowej obszaru rewitalizacji były wybrane problemy zidentyfikowane w wyniku analizy wskaźnikowej, oraz potencjały tego obszaru.

Narzędzia diagnozy jakościowej oraz partycypacji społecznej pozwoliły przyrzeć się bliżej wybranym kwestiom problemowym, dały również możliwość rozpoznania potrzeb i oczekiwań poszczególnych grup społecznych: młodzieży, seniorów, rodziców małych dzieci, społeczników i aktywnych mieszkańców, przedsiębiorców - czyli mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji.

Badana problematyka dotyczyła wzajemnych powiązań kwestii społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych.

Obszar rewitalizacji, jak i cała gmina Uścimów, dysponuje bogatym potencjałem środowiskowym, przestrzenno-technicznym jak i społeczno-gospodarczym.

Wskazać należy w szczególności na walory krajobrazowo - środowiskowe (zbiorniki wodne, bogatą faunę i florę) (**sfera środowiskowa**), które w połączeniu z możliwością pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 stanowią bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług (**sfera gospodarcza**). Ponadto, obszar rewitalizacji dysponuje bogatym rezerwuarem zasobów przestrzenno- technicznych – gminnych nieruchomości i terenu, którym należy nadać nowe funkcje oraz poprawić ich kondycję i stan zagospodarowania (**sfera funkcjonalno - przestrzenna**), co w połączeniu z wysokim poziomem wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających

lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe (**sfera społeczna**) będzie stanowił podstawę działań zmierzających do modernizacji zdegradowanych budynków służącej celom społecznym (**sfera techniczna**). Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych (**sfera społeczna**) przyczyni się do propagowania zastosowania w budynkach nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości środowiska (**sfera środowiskowa**).

Spotkania z mieszkańcami oraz organizacjami takimi jak: Koła Gospodyń Wiejskich wskazują przede wszystkim na konieczność lepszego wykorzystania istniejących potencjałów, a w szczególności łączenia i integrowania zasobów, funkcji i środowisk, w celu podniesienia jakości życia mieszkańców i dalszego wzmacniania kondycji społeczno-gospodarczej gminy Uścimów.

Część z tych organizacji (KGW) funkcjonuje na obszarze rewitalizacji jednak jednym z podstawowych problemów jest niewystarczająca, dotychczasowa współpraca organizacji pozarządowych w zakresie realizacji wspólnej oferty dla mieszkańców Gminy Uścimów. Niezbędne jest łączenie potencjałów w ramach przedsięwzięć partnerskich w miejsce konkurencji o uwagę mieszkańców, koordynacja kalendarza wydarzeń, łączenie sił w celu starania się o finansowanie działań spoza budżetu gminy. Aktywni mieszkańcy, przedstawiciele organizacji pozarządowych wskazują także na potrzebę korzystania z systematycznego wsparcia w zakresie spraw formalno-prawnych, prowadzenia księgowości, czy pozyskiwania zewnętrznych funduszy. Istnieje duża potrzeba działań animacyjnych, które winny inspirować do podejmowania współpracy, korzystania z dobrych praktyk, innowacyjnych narzędzi pracy, a w szczególności poszukiwania pomysłów na szersze otwarcie się na społeczność. Planując system wsparcia aktywności społecznej i obywatelskiej należy wziąć pod uwagę zróżnicowane potrzeby oraz aspiracje rozwojowe tego środowiska.

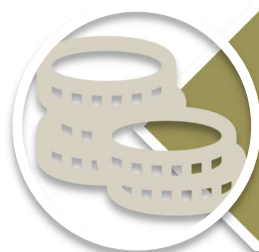
W toku analizy wskaźnikowej oraz pogłębionej diagnozy jakościowej zidentyfikowano szereg uwarunkowań, które obecnie wpływają na fakt uznania obszaru za zdegradowany oraz czynników, które stanowią potencjał rozwojowy obszaru. Z uwagi na fakt, iż obszar Uścimów Stary jest miejscem koncentracji istotnych funkcji pozamieszkaniowych (m.in. gospodarczych, społecznych, administracyjnych) na skalę gminną i ponadgminną, jego funkcjonowanie i procesy zachodzące w jego obrębie oddziałują na obszar całej gminy. Tym samym, problemy, które zidentyfikowano w obszarze Uścimów Stary oraz jego potencjały rozwojowe także w większości wykraczają poza poziom obszaru rewitalizacji i będą związane z oddziaływaniem na skalę lokalną oraz – szczególnie w przypadku funkcji turystycznej – ponadlokalną.

Tabela 35 Potencjały obszaru rewitalizacji

Sfera społeczna

- Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe
- Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych
- Jakość kapitału społecznego w postaci mieszkańców chcących aktywnie włączyć się w działania rewitalizacyjne

Sfera gospodarcza

- Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027
- Bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów przyrodniczych do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług

Sfera środowiskowa

- propagowanie zastosowania w budynkach nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii
- czyste środowisko
- Duże walory przyrodnicze i krajobrazowe

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

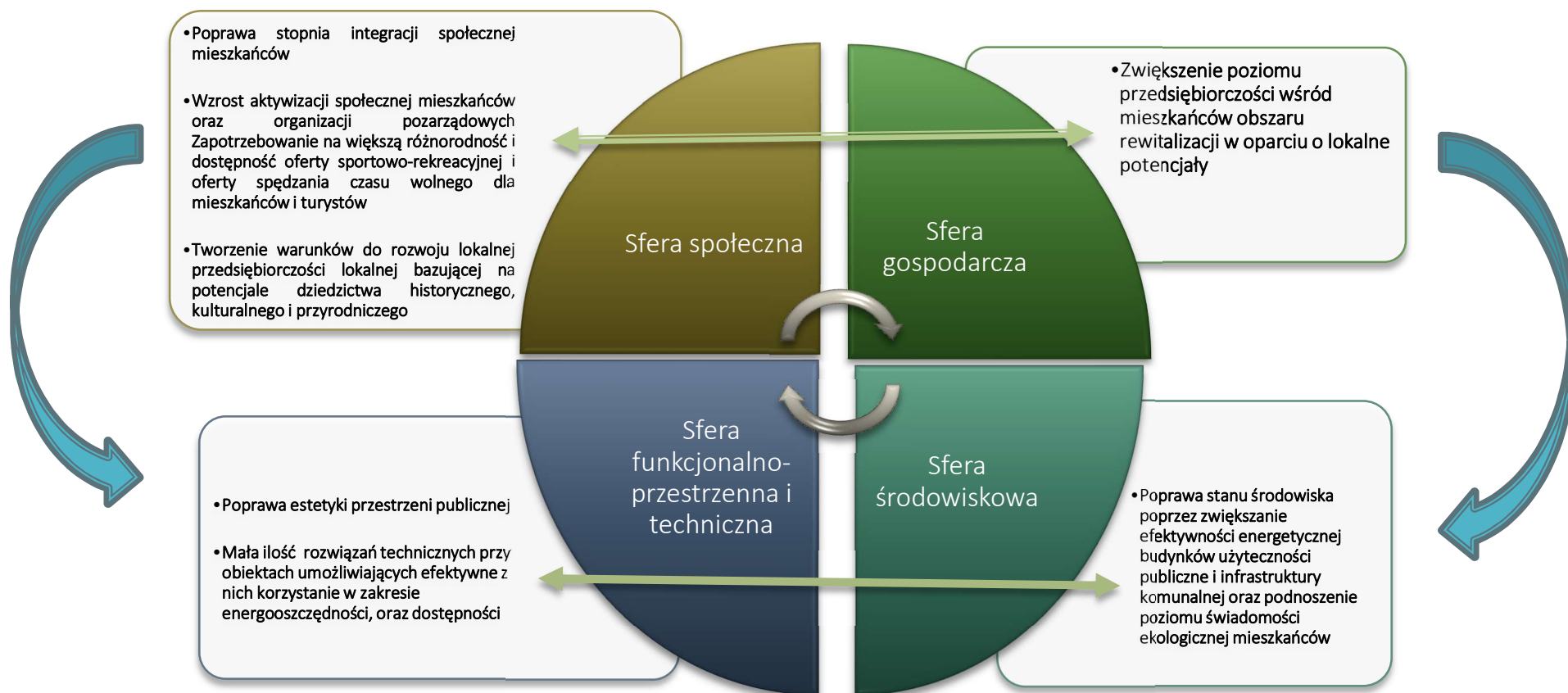
- Dostępność obiektów, które można wykorzystać na potrzeby rozwoju usług komunalnych
- Wysoki potencjał przestrzeni publicznej, która może zostać odnowiona i zagospodarowana w sposób przyjazny mieszkańcom

Sfera techniczna

- Wysoki poziom akceptacji społecznej dla działań zmierzających do stosowania rozwiązań ekologicznych oraz zasób budynków będących własnością lub współwłasnością gminy, które mogą zostać zmodernizowane

Tabela 36 Powiązania potrzeb rozwojowych w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej

4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji

Zgodnie z art. 15 ust. 3 i 4 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji powinien zawierać m.in. „opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”. Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia jego obraz stanowiący efekt działań rewitalizacyjnych, będący jednocześnie pożądanym z punktu widzenia mieszkańców i innych interesariuszy. Pokazuje, jakie pozytywne skutki przyniosły wiązki przedsięwzięć. Kształt wizji odpowiada zarówno potrzebom i oczekiwaniom lokalnych społeczności, jak i zdiagnozowanym wcześniej problemom, a co za tym idzie – określonym na ich podstawie celom projektowanych działań.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego przewidzianego do rewitalizacji została zdefiniowana następująco:

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Obszary rewitalizacji w Gminie Uścimów staną się bezpiecznym i atrakcyjnym miejscem do mieszkania. Mieszkańcy korzystają z usług publicznych i komunalnych wysokiej jakości.

Działania podjęte w ramach rewitalizacji ograniczą negatywne zjawiska społeczne, takie jak: patologie i przestępczość.

Przeprowadzony proces rewitalizacji przyczyni się do zmniejszenia marginalizacji i wykluczenia społecznego, zwłaszcza osób starszych i ubogich. Osoby wykluczone społecznie otrzymały możliwość wyjścia z kryzysowej sytuacji życiowej, poprzez aktywizację społeczną i zawodową.

Rewitalizacja przestrzeni publicznych będzie sprzyjać integracji społecznej i aktywizacji lokalnej społeczności.

Nastąpi poprawa życia mieszkańców, co sprzyjać będzie ograniczeniu negatywnych trendów demograficznych na obszarach rewitalizowanych. Udostępnienie nowych terenów pod zabudowę oraz zróżnicowanej oferty spędzania czasu wolnego zachęca do osiedlania się na obszarze rewitalizacji. Kreowane przyjazne, zielone przestrzenie stają się atrakcyjnym miejscem wypoczynku i rekreacji mieszkańców i turystów.

Rewitalizacja jest procesem, który ma na celu wyprowadzić daną jednostkę z sytuacji problemowej związanej z koncentracją przede wszystkim problemów społecznych. Przystępując do prac nad Programem Rewitalizacji Gmina Uścimów w pierwszej kolejności podjęła działania zmierzające do określenia rodzaju oraz natężenia zjawisk niekorzystnych w przestrzeni gminy. Przeprowadzona na wstępie diagnoza pozwoliła określić główne grupy problemów charakteryzujących poszczególne jednostki (miejscowości wiejskie) oraz wyłonić te, których rozwiązanie przy wykorzystaniu dostępnych dla władz gminy (oraz pozostałych interesariuszy działań) narzędzi i możliwych źródeł finansowania są możliwe oraz przyniosą wymierne korzyści dla gminy w postaci poprawy jakości życia jej mieszkańców.

5. Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Zgodnie z ustawą zdefiniowany obszar rewitalizacji będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru.

W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Uścimów wyznaczone zostały główne cele rewitalizacji:

1 Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna

2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości

3 Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska

Cele są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji. Każdy z celów głównych rewitalizacji jest dopełniany przez kierunki działań.

Obszar	Cel Główny	Kierunek działań	Zdiagnozowane problemy	Beneficjenci	Przewidywane efekty
Społeczny	1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna	1.1. Integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost poczucia tożsamości lokalnej	– wysokie bezrobocie – duża liczba osób korzystających z opieki społecznej – wysoka przestępczość – niska integracja społeczna – wykluczenie społeczne osób ubogich i starszych – brak oferty czasu wolnego dla młodzieży	Wszyscy mieszkańcy obszarów rewitalizacji, a zwłaszcza: – Osoby niepełnosprawne – Osoby bezrobotne – Dzieci i młodzież – Organizacje pozarządowe	– Aktywizacja i integracja społeczna – Poprawa jakości życia mieszkańców – Atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – Włączenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych – Wydarzenia kulturalne, integracyjne i edukacyjne – Promocja lokalnych potencjałów
		1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji			
		1.3. Rozwój oferty kulturalno – edukacyjnej w oparciu o lokalne potencjały			
Gospodarczy	2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	2.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	– wysokie bezrobocie – duża liczba osób korzystających z opieki społecznej – Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji	– Osoby bezrobotne – Dzieci i młodzież	– rozwój kompetencji i umiejętności społecznych przez młodzież – doradztwo zawodowe dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Funkcjonalno - przestrzenny, techniczny i środowiskowy	3.Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska	3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności	– Występowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej – Brak dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób o szczególnych potrzebach – ograniczony dostęp do usług społecznych i publicznych – zdegradowane przestrzenie publiczne	Wszyscy mieszkańcy miejscowości, a zwłaszcza: – Osoby niepełnosprawne – Osoby bezrobotne – Dzieci i młodzież – Organizacje pozarządowe	– Uporządkowanie przestrzeni publicznych – Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców – poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej – poprawa estetyki miejscowości – poprawa jakości środowiska
		3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej			
		3.3. Zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego, zapobieganie degradacji środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców			

6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne

6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. wprost wskazuje, że gminny program rewitalizacji powinien obejmować opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. W dokumencie można wydzielić podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne i pozostałe dopuszczalne (uzupełniające). Adekwatnie pierwszy typ powinien zawierać konkretny opis, tj.: nazwę, podmiot realizujący, zakres zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

Projekty główne to projekty, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Ważne, by projekty uzupełniały się i były ze sobą spójne.

Wybrane przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczynią się do rozwiązania problemów zdiagnozowanych na etapie opracowania diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, takich jak:

- niski poziom integracji społecznej,
- wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- wysoka liczba przestępstw,
- niska aktywność organizacji pozarządowych,
- niski poziom przedsiębiorczości
- wysoka liczba osób korzystających z pomocy społecznej,
- ograniczony dostęp do infrastruktury wolnego czasu,

Jednocześnie wskazane przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu wzmocnienie potencjału obszaru rewitalizacji, co doprowadzi do jego wyjścia z sytuacji kryzysowej.

1.	Nazwa przedsięwzięcia: PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów	
Cel GPR	
3. Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska	
Kierunek Działań GPR	
3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności	
3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Uścimów	
Zakres realizowanych zadań	
Przedmiotem zamówienia jest przebudowa budynku z przeznaczeniem na Centrum Kultury w Starym Uścimowie, w tym m.in.:	
– częściowa likwidacja obecnego podziału pomieszczeń i wykonanie nowych ścianek działowych; – skucie istniejącej posadzki i wykonanie nowej posadzki z wykończeniem; – likwidacja istniejącej i wykonanie nowej instalacji elektrycznej; – wykonanie instalacji oświetlenia; – wykonanie instalacji teleinformatycznej; – wykonanie instalacji fotowoltaicznej; – likwidacja istniejącej i wykonanie nowej instalacji wodociągowej; – likwidacja istniejącej i wykonanie nowej instalacji kanalizacyjnej; – wykonanie instalacji wentylacji; – wykonanie instalacji grzewczej; – rozbiórka schodów wejściowych oraz wykonanie od frontu nowych schodów wraz z pochylnią dla niepełnosprawnych; – docieplenie elewacji metodą lekką mokrą; – demontaż starej i wykonanie nowej stolarki okiennej i drzwiowej; – wykonanie tynków i malowanie; – wykonanie izolacji fundamentu; – wykonanie izolacji stropu z wełny mineralnej; – wykonanie opaski z kostki brukowej wokół budynku; – wykonanie białego montażu w wc ogólnodostępnym oraz zapleczu kuchennym; – zakup i montaż szafy porządkowej ze zlewem i wieszakami w pomieszczeniu porządkowym; – zakup i montaż kompletnego wyposażenia w wc ogólnodostępnym; – wykonanie orynnowania; – wykonanie obróbek blacharskich okapu, parapetów.	
Cele projektu	
Celem projektu jest ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez utworzenie Centrum Kultury w Starym Uścimowie.	
Miejsce realizacji projektu	
Stary Uścimów, dz. nr ewid. 63/2	

Okres realizacji projektu						
2022-2023						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
455 776	200 600	-	255 176	-	-	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem -350 osób						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						
Realizacja inwestycji ma na celu efektywne osiągnięcie korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze regionalnym, jak i lokalnym. Stworzenie Centrum Kultury przyczyni się do wzrostu integracji społecznej i kreatywności.						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji P5 Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji P9 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej P10 Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji P11 Niska estetyka przestrzeni publicznej						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
Zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami.						

2.	Nazwa przedsięwzięcia: PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU					
Obszar rewitalizacji						
Krasne						
Cel GPR						
3. Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska						
Kierunek Działań GPR						
3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności						
3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Uścimów						
Zakres realizowanych zadań						
Przedmiotem inwestycji jest przebudowa budynku użyteczności publicznej ze zmianą sposobu użytkowania na Centrum Kultury w Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu, w tym m.in.: - przebudowa budynku dawnej Szkoły Podstawowej na Centrum Kultury w Krasnem, - wykonanie utwardzeń: drogi manewrowej, miejsc postojowych, alejek spacerowych i dojść do budynku, pochylni dla niepełnosprawnych i placu zabaw, - przebudowa istniejących instalacji zewnętrznych, - budowa obiektów małej architektury, - nasadzenia zieleni, - rozbiórka istniejącego ogrodzenia i wykonanie nowego.						
Cele projektu						
Celem projektu jest ochrona i wykorzystanie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez utworzenie Centrum Kultury w Krasnem.						
Miejsce realizacji projektu						
Krasne, dz. nr ewid. 97/1						
Okres realizacji projektu						
2023						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
3 187 792,25	1 013 750,08	-	2 174 042,17	-	-	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba instytucji kultury objętych wsparciem -1 szt. - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 400 osób						

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji	
Realizacja inwestycji ma na celu efektywne osiągnięcie korzyści społecznych i gospodarczych, zarówno w wymiarze regionalnym, jak i lokalnym. Stworzenie Centrum Kultury przyczyni się do wzrostu integracji społecznej i kreatywności lokalnej społeczności. Obiekt będzie miejscem ogólnodostępnym i przyczyni się do poprawy jakości przestrzeni publicznej miejscowości Krasne.	
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	
P3	Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji
P4	Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji
P5	Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
P7	Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
P9	Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
P10	Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji
P11	Niska estetyka przestrzeni publicznej
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	
Zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami.	

3.	Nazwa przedsięwzięcia: ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I NADBUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W STARYM UŚCIMOWIE
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów	
Cel GPR	
3. Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska	
Kierunek Działań GPR	
3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności	
3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Uścimów	
Zakres realizowanych zadań	
- roboty budowlane związane z rozbudową i przebudową budynku	
- zmiana aranżacji wnętrz, dla bardziej efektywnego i funkcjonalnego wykorzystania przestrzeni	
- zakup wyposażenia	
Cele projektu	
Poprawa dostępności do usług kulturalnych oferowanych przez Gminną Bibliotekę Publiczną w Starym Uścimowie	
Miejsce realizacji projektu	
Stary Uścimów dz. nr ewid. 147/2	
Okres realizacji projektu	
2024-2030	

Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
5 000 000	1 000 000	-	4 000 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt. - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach -1 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 350 osób						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						
Efektem realizacji projektu będzie podniesienie jakości i dostępności oferty w Gminie Uścimów. Obiekt zostanie dostosowany do pełnienia nowych funkcji kulturalnych, w tym edukacyjnych. Działania podejmowane w oparciu o rozwój instytucji kultury jaką jest Gminna Biblioteka Publiczna w Starym Uścimowie w rezultacie doprowadzą do zwiększenia partycypacji w kulturze mieszkańców Gminy Uścimów, gmin sąsiednich oraz turystów.						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji P5 Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji P9 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej P10 Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji P11 Niska estetyka przestrzeni publicznej						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
Zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami.						

4.	Nazwa przedsięwzięcia: Utworzenie ciągu pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą wokół Jeziora Maśluchowskiego
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów	
Cel GPR	
3. Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska	
Kierunek Działań GPR	
3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej	
3.3. Zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego, zapobieganie degradacji środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	

Podmiot realizujący projekt

Gmina Uścimów

Zakres realizowanych zadań

- wyposażenie terenu w obiekty małej architektury (ławki, kosze na śmieci),
- wyposażenie w oświetlenie,
- budowa chodników i ścieżek rowerowych

Cele projektu

Uporządkowanie przestrzeni publicznej oraz utworzenie miejsca aktywnego wypoczynku dla mieszkańców

Miejsce realizacji projektu

Stary Uścimów, dz. nr ewid. 327, Nowy Uścimów, dz. nr ewid. 1360, Maśluchy dz. nr ewid. 573, 571

Okres realizacji projektu

2024-2030

Szacunkowa wartość projektu

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
8 000 000	1 600 000	-	6 400 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Długość utworzonych szlaków turystycznych (pieszo – rowerowych) - 2 km
- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba wybudowanych obiektów turystycznych i rekreacyjnych – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 400 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

W związku ze zdiagnozowanym niedostatkiem odpowiedniej jakości terenów zielonych planowane jest utworzenie ciągu pieszo-rowerowego wokół jeziora Maśluchowskiego wraz z infrastrukturą towarzyszącą: ławki, kosze na śmieci, oświetlenie. Podstawowym założeniem rewitalizacji terenu jest stworzenie miejsca aktywnego wypoczynku w otoczeniu zieleni. Projekt rewitalizacji terenu wokół Jeziora Maśluchowskiego jest częściowo położony na styku wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie sołectw Nowy Uścimów i Maśluchy wyznaczonych jako obszar zdegradowany, ale z uwagi na jego oddziaływanie na obszar rewitalizacji Stary Uścimów i silne funkcjonalne powiązanie z obszarem zurbanizowanym wyznaczonym jako obszar rewitalizacji podjęto decyzję o przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych w obrębie ww. obszaru zdegradowanego poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Ponadto cel projektu jest w pełni zgodny z celami rewitalizacji, tj. Modernizacją infrastruktury i odnową przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska. Ponadto zasadne jest utworzenie ścieżki pieszo -rowerowej wokół całego jeziora.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- P2 Niski poziom bezpieczeństwa komunikacyjnego, przede wszystkim jeśli chodzi o rowerzystów i pieszych
- P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji
- P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji
- P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru

rewitalizacji

P9 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej

P11 Niska estetyka przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami.

5.	Nazwa przedsięwzięcia: MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE GMINY UŚCIMÓW					
Obszar rewitalizacji						
Stary Uścimów						
Cel GPR						
3. Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska						
Kierunek Działań GPR						
3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Uścimów						
Zakres realizowanych zadań						
– przebudowę płyty boiska z nawierzchnią trawiastą wraz z wymianą bramek, – oświetlenie boiska, – odbudowa ogrodzenia, – przebudowa trybun, – zadaszenie trybun, – budowa szatni i pomieszczeń socjalnych						
Cele projektu						
Głównym celem inwestycji jest zwiększenie aktywności fizycznej oraz stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju sportu i prowadzenia zdrowego stylu życia przez dzieci, młodzieży i dorosłych. Planowana przebudowa stadionu obejmie remont boiska do gry w piłkę nożną wraz z trybuną.						
Miejsce realizacji projektu						
Stary Uścimów, dz. nr ewid. 149, 150/2						
Okres realizacji projektu						
2024-2030						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
1 000 000	100 000	-	-	-	900 000	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba przebudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych – 1 szt. - Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.						

Wskaźniki rezultatu
- Liczba osób odwiedzających obiekty sportowe i rekreacyjne objęte wsparciem – 550 osób
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji
Realizowana inwestycja wpłynie na podniesie walorów estetycznych gminy Uścimów. Pozwoli poszerzyć ofertę kulturalno – sportową, poprzez modernizację infrastruktury sportowej i stworzenie przestrzeni do aktywnego spędzania czasu dla mieszkańców gminy Uścimów.
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt
P1 Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji P8 Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej P9 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej P11 Niska estetyka przestrzeni publicznej
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami
- zapewnienie rozwiązań architektonicznych wolnych od barier przy poruszaniu się osób ze szczególnymi potrzebami - umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami

6.	Nazwa przedsięwzięcia: Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów, Krasne	
Cel GPR	
1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna	
Kierunek Działań GPR	
1.3. Rozwój oferty kulturalno – edukacyjnej w oparciu o lokalne potencjały	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Uścimów we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami, instytucjami kultury	
Zakres realizowanych zadań	
W nowoutworzonych Centrach Kultury planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin: - kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, - szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, - kursy tańca dla dorosłych, zwłaszcza seniorów - akcje charytatywne, - warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba.	

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.

Cele projektu

Zwiększenie poziomu aktywności społeczno-kulturalnej mieszkańców na obszarze rewitalizacji. Centra Kultury, które zostaną wyremontowane i doposażone w ramach projektu rewitalizacyjnego staną się bazą lokalową dla inicjatyw podnoszących kapitał ludzki, społeczny i budujących ofertę spędzania czasu wolnego w gminie. Realizacja projektu pomoże również w integracji i zagospodarowaniu wolnego czasu seniorom, których przybywa na obszarze rewitalizowanym.

Miejsce realizacji projektu

Stary Uścimów, dz. nr ewid. 63/2, Krasne, dz. nr ewid. 97/1

Okres realizacji projektu

2024-2030

Szacunkowa wartość projektu

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
40 000	4 000	-	-	-	-	36 000

Wskaźniki produktu

- Liczba osób długotrwale bezrobotnych objętych wsparciem – 30 osób
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem – 15 osób
- Liczba dzieci i młodzieży objętych wsparciem – 60 osób
- Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem – 80 osób

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu – 185 osób

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- P1 Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców
- P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji
- P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji
- P5 Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
- P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- P8 Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej
- P9 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- P10 Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji
- P11 Niska estetyka przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami

7.	Nazwa przedsięwzięcia: Razem przeciw wykluczeniu!					
Obszar rewitalizacji						
Stary Uścimów, Krasne						
Cel GPR						
1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna						
Kierunek Działań GPR						
1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Uścimów we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej, KP Policji w Lubartowie						
Zakres realizowanych zadań						
Projekt zakłada aktywizację seniorów oraz dorosłych osób z niepełnosprawnościami, szkolenia np. z opieki nad dzieckiem, gotowania, zarządzania domem, sprzątnięcia oraz przeprowadzenie kampanii Świadomy Senior, której tematem będą zagadnienia związane, m.in. z zagrożeniami: czyhającymi w Internecie, podczas użytkowania kart płatniczych, komputerów, telefonów czy bankomatów. Zajęcia zostaną przeprowadzone w zrewitalizowanych Centrach Kultury						
Cele projektu						
Projekt ma na celu aktywizację seniorów oraz dorosłych osób z niepełnosprawnościami na terenie obszaru rewitalizacji. Z uwagi na identyfikację na obszarze rewitalizacji wyższego niż w innych częściach gminy poziomu bezrobocia, ubóstwa, problemu alkoholizmu czy niedostatecznej samodzielności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zakłada się realizację projektu umożliwiającego wsparcie osób/ rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji. Zakłada się organizowanie i finansowanie wsparcia w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, aktywizację zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem.						
Miejsce realizacji projektu						
Stary Uścimów, dz. nr ewid. 63/2, Krasne, dz. nr ewid. 97/1,						
Okres realizacji projektu						
2024-2030						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	ERDF		
20 000	2 000	-	-	18 000	-	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba osób z niepełnosprawnościami objętych wsparciem – 20 osób - Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem – 40 osób - Liczba osób biernych zawodowo objętych wsparciem w programie – 20 osób						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu – 80 osób						

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt	
P1	Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców
P5	Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji
P7	Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
P8	Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej
P10	Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami	
umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami (preferencje podczas zapisów na warsztaty i zajęcia)	

8.	Nazwa przedsięwzięcia: Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów, Krasne	
Cel GPR	
1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna	
Kierunek Działań GPR	
1.1. Integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost poczucia tożsamości lokalnej	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Uścimów we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami	
Zakres realizowanych zadań	
Projekt zakłada się organizację w każdym z obszarów rewitalizacji cyklicznych wydarzeń, imprez kulturalno-artystycznych. Działania te będą realizowane w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Organizacja przez lokalny samorząd uzupełniających działań np. wystawa prac plastycznych dzieci i młodzieży; pokazy rękodzieła regionalnego w wykonaniu seniorów; konkursy potraw regionalnych; turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic; wspólne śniadania na trawie, festyny sąsiedzkie itp.	
Cele projektu	
Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowany problem związany z niedostatecznym zaangażowaniem mieszkańców w aktywność społeczną i kulturalną oraz częściowym brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania. Zidentyfikowane potrzeby: niedostateczna liczba działań integrujących społeczność obszaru rewitalizacji , niedostateczny poziom dostępu do oferty kulturalnej, niska aktywność społeczna, ograniczona oferta działań skierowanych do mieszkańców obszaru rewitalizacji a dotyczących spędzania wolnego czasu.	
Miejsce realizacji projektu	
Stary Uścimów, dz. nr ewid. 149, 150/2, Stary Uścimów, dz. nr ewid. 63/2, Krasne, dz. nr ewid. 97/1	
Okres realizacji projektu	
2024-2030	

Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
20 000	4 000	-	-	-	8 000	8 000
Wskaźniki produktu						
- Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 4 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób odwiedzających wydarzenia integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 800 osób						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P1 Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji P5 Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji P8 Niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej P10 Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami						

9.	Nazwa przedsięwzięcia: Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów	
Cel GPR	
1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna	
Kierunek Działań GPR	
1.3. Rozwój oferty kulturalno – edukacyjnej w oparciu o lokalne potencjały	
Podmiot realizujący projekt	
Biblioteka Publiczna w Starym Uścimowie	
Zakres realizowanych zadań	
- głośne czytanie wybranych utworów literackich dla dzieci i młodzieży - zajęcia artystyczno-literackie dla dzieci i młodzieży - tematyczne oraz cykliczne warsztaty rękodzieła w oparciu o zasoby książkowe biblioteki - okołoliterackie konkursy, foto-konkursy, quizy, zagadki, gry, krzyżówki - cykle zajęć „Ferie w bibliotece” i „Wakacje z biblioteką”	

Cele projektu						
Projekt jest odpowiedzią na zidentyfikowany problem związany z niedostateczną ofertą kulturalną i edukacyjną dla dzieci i młodzieży, która skutkuje brakiem identyfikacji z miejscem zamieszkania.						
Miejsce realizacji projektu						
Stary Uścimów dz. nr ewid. 147/2						
Okres realizacji projektu						
2024-2030						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
13 000	-	-	-	-	-	13 000
Wskaźniki produktu						
- Liczba instytucji kultury objętych wsparciem – 1 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach aktywizacyjnych- 50 osób						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P1 Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców						
P3 Niewystarczająca oferta kulturalna i rekreacyjno-sportowa na obszarze rewitalizacji						
P4 Niska jakość infrastruktury komunalnej związanej z rozwojem funkcji kulturalnej i rekreacyjno-sportowej na obszarze rewitalizacji						
P7 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji						
P10 Niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami (preferencje przy zapisach na zajęcia)						

10.	Nazwa przedsięwzięcia: Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej
Obszar rewitalizacji	
Stary Uścimów, Krasne	
Cel GPR	
2. Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	
Kierunek Działań GPR	
2.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Uścimów we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami	

Zakres realizowanych zadań						
realizacja przedsięwzięć służących podnoszeniu kompetencji społecznych i zawodowych i nabywaniu nowych umiejętności społecznych przez mieszkańców obszarów rewitalizowanych (zwłaszcza bezrobotni i młodzież), a w konsekwencji rozwijających poziom przedsiębiorczości						
Cele projektu						
Celem projektu jest kompleksowe rozwiązywanie problemów mieszkańców związanych z bezrobociem i ich aktywizacja oraz wspieranie rozwoju przedsiębiorczości i kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców (zwłaszcza wśród osób młodych wchodzących na rynek pracy)						
Miejsce realizacji projektu						
Stary Uścimów dz. nr ewid. 147/2						
Okres realizacji projektu						
2024-2030						
Szacunkowa wartość projektu						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
30 000	4 000	-	-	26 000	-	-
Wskaźniki produktu						
- Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi - 40 osób						
Wskaźniki rezultatu						
- Liczba nowych przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach – 5 szt. - Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu – 30 osób						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
P1 Pogłębianie się niekorzystnej struktury demograficznej (starzenie się społeczeństwa), ubytek liczby mieszkańców						
P5 Bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji						
P6 Niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
umożliwienie udziału w wydarzeniach osobom ze szczególnymi potrzebami (preferencje podczas zapisów na warsztaty i zajęcia)						

6.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Wyżej wymienione projekty główne uzupełnione zostaną poprzez realizację projektów komplementarnych.

Planowana jest realizacja projektów:

- Wzmocnienie świadomości ekologicznej i zdrowotnej mieszkańców:
 - Warsztaty ekologiczne dla mieszkańców;
 - Kampania dot. azbestu;
 - Kampania dot. zapobiegania niskiej emisji;

- Szkolenia i wsparcie w zakresie wymiany źródeł ciepła;
- Kampanie dot. ochrony wód;
- Kampanie dot. segregacji i zagospodarowywania odpadów;
- Promocja zdrowego stylu życia
 - Poprawa nawyków żywieniowych mieszkańców;
 - Promocja aktywności fizycznej
- Zagospodarowanie terenów zieleni na cele rekreacyjne, sportowe i kulturalne
- Rozwój sieci ścieżek rowerowych wraz z niezbędną infrastrukturą towarzyszącą
 - Miasteczko rowerowe;
 - Skatepark
- Remonty, budowy i modernizacje budynków oświatowych

GPR przewiduje także realizację, we współpracy z organizacjami pozarządowymi, dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które będą wypełniały następujące cele:

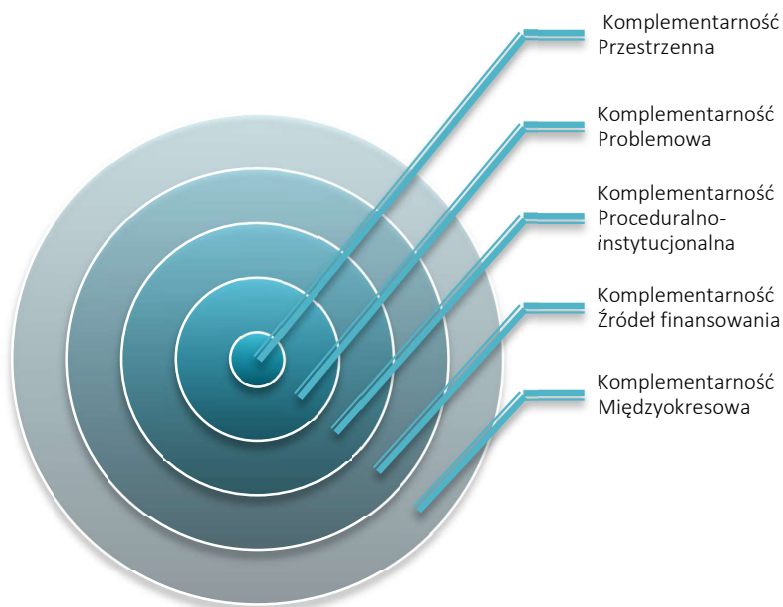
- ✓ wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją;
- ✓ poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych;
- ✓ pobudzenie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne;
- ✓ zachęcenie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego;
- ✓ zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich;
- ✓ wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym;
- ✓ wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe);
- ✓ wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

Ponadto wszystkie inwestycje zawarte w przedmiotowym GPR będą wykazywały zgodność z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 869).

7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji

W zasadach regulujących procesy rewitalizacji podkreśla się konieczność integracji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zapewnienia ich kompleksowości. Przepisy nakazują, aby zadania były spójne i nie powodowały "rozgraniczenia" rewitalizacji na osobne sfery społeczne, gospodarcze, itd., ale aby one wzajemnie się uzupełniały.

Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Powiązania rozpatrywane są w 5 głównych kontekstach:

7.1. Komplementarność przestrzenna

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji muszą oddziaływać na obszar rewitalizacji, nawet jeśli w wyjątkowych przypadkach realizowane są poza nim. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której nastąpi rozprzestrzenienie się jakiegoś problemu poza obszar rewitalizacji.

W Programie Rewitalizacji zaproponowano szereg przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych, które realizowane będą na wyznaczonych w efekcie pogłębionej diagnozy obszarach rewitalizacji. **Działania nie będą prowadzone poza obszarem rewitalizacji. Jedynie przedsięwzięcie UTWORZENIE CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ WOKÓŁ JEZIORA MAŚLUCHOWSKIEGO** częściowo położone jest na styku wyznaczonego obszaru rewitalizacji na terenie sołectw Nowy Uścimów i Maśluchy wyznaczonych jako obszar zdegradowany, ale z uwagi na jego oddziaływanie na obszar rewitalizacji Stary Uścimów i silne funkcjonalne powiązanie z obszarem zurbanizowanym wyznaczonym jako obszar rewitalizacji podjęto decyzję o przeprowadzeniu działań rewitalizacyjnych w obrębie ww. obszaru zdegradowanego poza wyznaczonym obszarem rewitalizacji. Ponadto cel projektu jest w pełni zgodny z celami rewitalizacji, tj. Modernizacją infrastruktury i odnową przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska. Ponadto zasadne jest utworzenie ścieżki pieszo-rowerowej wokół całego jeziora. Realizację projektów miękkich zaplanowano w budynkach zlokalizowanych w miejscowościach objętych rewitalizacją (np. projekty nr 1. PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE i nr 2. PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU stanowić będą infrastrukturalną bazę dla projektów społecznych : nr 6. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów, 7. Razem przeciw wykluczeniu!, 10. Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej).

Przestrzeń traktowana jest jako całość, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać nie punktowo, ale poprzez efekt synergii na całe otoczenie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji, przez co charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Wyznaczenie

obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozytywne skutki ich oddziaływania widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe i przeciwdziałać rozlewaniu się ich na inne części gminy czy też przeciwdziałać niepożądanym efektom takim jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

7.2. Komplementarność problemowa

Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać. Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji.

W ramach GPR zaplanowano przedsięwzięcia mające na celu przeciwdziałać występowaniu zdiagnozowanych sytuacji kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Na liście przedsięwzięć zadbano o to, aby przedsięwzięcia infrastrukturalne stanowiły wsparcie i uzupełnienie do przedsięwzięć mających rozwiązywać problemy społeczne. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Wskazane w programie zadania zostały zaprojektowane zgodnie z zasadą integrowania działań realizowanych w ramach EFRR oraz EFS.

Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększają ład przestrzenny i docelowo poprawiają jakość życia mieszkańców. Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele strategiczne oraz w cel główny rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Planuje się, aby wskazane w diagnozie deficyty obszaru zostały znielowane poprzez realizowane projekty społeczne (dla których realizacji niezbędna jest realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych) – projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży wyposażą uczestników zajęć w dodatkowe kompetencje ułatwiające dalszą naukę i funkcjonowanie na rynku pracy.

Wyznaczone projekty rewitalizacyjne skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Są one odpowiedzią na główne problemy dla danego obszaru, które zostały wskazane dzięki przeprowadzonej diagnozie. Dzięki ich realizacji pozytywne skutki widoczne będą na całym obszarze. Odpowiedzią na zidentyfikowane w ramach diagnozy potrzeby rewitalizacji (w wymiarze społecznym, gospodarczym, przestrzenno-funkcjonalnym, technicznym i środowiskowym) jest układ strategicznych celów, wyznaczających kierunki podejmowanych działań. Jest on zaplanowany w sposób umożliwiający kompleksową i komplementarną realizację potrzeb oraz rozwiązań problemów na obszarze rewitalizowanym. Wskazane cele i działania mają charakter zintegrowany (wielowymiarowy), tworzą spójną i komplementarną logikę interwencji. Każdy z wyznaczonych celów przyczynia się do realizacji wielu potrzeb rewitalizacyjnych, łącząc w sobie różne wymiary problemów i potrzeb rewitalizacji.

Tabela 37 Charakter powiązań /dopełniania tematycznego pomiędzy przedsięwzięciami

Przedsięwzięcie	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.
1. Przebudowa budynku z przeznaczeniem na centrum kultury w Starym Uścimowie	X									
2. Przebudowa budynku użyteczności publicznej ze zmianą sposobu użytkowania na centrum kultury w Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu		X								
3. Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa biblioteki publicznej w starym Uścimowie			X							
4. Utworzenie ciągu pieszo-rowerowego wraz z infrastrukturą towarzyszącą wokół Jeziora Maśluchowskiego				X						
5. Modernizacja infrastruktury sportowej na terenie gminy Uścimów					X					
6. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w centrach kultury na terenie gminy Uścimów						X				
7. Razem przeciw wykluczeniu!							X			
8. Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów								X		
9. Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży									X	
10. Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej										X

Charakter powiązań:

Bardzo silne
Silne
Neutralne

Projekty zintegrowane wraz z uzasadnieniem:

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów	1. Przebudowa budynku z przeznaczeniem na Centrum Kultury w Starym Uścimowie 2. Przebudowa budynku użyteczności publicznej zez zmianą sposobu użytkowania na Centrum Kultury w Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu
Uzasadnienie zintegrowania	
Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji. W Centrach Kultury planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin: • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • kursy tańca dla dorosłych, zwłaszcza seniorów • akcje charytatywne, • półkolonie w czasie ferii i wakacji, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba. Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Razem przeciw wykluczeniu!	1. Przebudowa budynku z przeznaczeniem na Centrum Kultury w Starym Uścimowie 2. Przebudowa budynku użyteczności publicznej zez zmianą sposobu użytkowania na Centrum Kultury w Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu
Uzasadnienie zintegrowania	
Projekt ma na celu aktywizację seniorów oraz dorosłych osób z niepełnosprawnościami na terenie obszaru rewitalizacji. Z uwagi na identyfikację na obszarze rewitalizacji wyższego niż w innych częściach gminy poziomu bezrobocia, ubóstwa, problemu alkoholizmu czy niedostatecznej samodzielności w sprawach opiekuńczo – wychowawczych zakłada się realizację projektu umożliwiającego wsparcie osób/ rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym z wykorzystaniem instrumentów aktywnej integracji. Zakłada się organizowanie i finansowanie wsparcia w zakresie podniesienia kompetencji życiowych i umiejętności społecznych, aktywizację zawodową osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem. Projekt będzie realizowany we współpracy z Gminny Ośrodkiem Pomocy Społecznej oraz KP Policji w Lubartowie w Centrach Kultury w Starym Uścimowie i Krasnem	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów	1. Przebudowa budynku z przeznaczeniem na Centrum Kultury w Starym Uścimowie 2. Przebudowa budynku użyteczności publicznej zez zmianą sposobu użytkowania na Centrum Kultury w Krasnem wraz z zagospodarowaniem terenu 3. Modernizacja infrastruktury sportowej na terenie gminy Uścimów
Uzasadnienie zintegrowania	
Projekt zakłada się organizację w każdym z obszarów rewitalizacji cyklicznych wydarzeń, imprez kulturalno-artystycznych. Działania te będą realizowane w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Imprezy zaplanowane zostaną na terenie obiektów zrewitalizowanych w ramach projektów infrastrukturalnych w miejscowościach Uścimów Stary i Krasne	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
1. Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży 2. Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej	Rozbudowa, przebudowa i nadbudowa Biblioteki Publicznej w Starym Uścimowie
Uzasadnienie zintegrowania	
Projekty zakładają zajęcia artystyczno-literackie dla dzieci i młodzieży, tematyczne oraz cykliczne warsztaty rękodzieła w oparciu o zasoby książkowe biblioteki, okołoliterackie konkursy, foto-konkursy, quizy, zagadki, gry, krzyżówki oraz cykle zajęć „Ferie w bibliotece” i „Wakacje z biblioteką” a także realizację przedsięwzięć służących podnoszeniu kompetencji społecznych i nabywaniu nowych umiejętności społecznych przez mieszkańców obszarów rewitalizowanych (zwłaszcza bezrobotni i młodzież), a w konsekwencji rozwijających poziom przedsiębiorczości. Zajęcia przeprowadzone zostaną na terenie zrewitalizowanego budynku Biblioteki Publicznej w Starym Uścimowie.	

7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Wdrażanie i zarządzanie Programem będzie należało do **koordynatora rewitalizacji**. Natomiast za przygotowanie i realizację poszczególnych przedsięwzięć odpowiadać będą podmioty realizujące m.in. organizacje pozarządowe, jednostki miejskie, instytucje kultury.

Powołany zostanie także **Komitet Rewitalizacji**, który zgodnie z Ustawą stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta.

Przedsięwzięcia zostały określone w ramach procesu partycypacji i dialogu społecznego. Realizatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć wskazano w podrozdziale dotyczącym przedsięwzięć rewitalizacyjnych. System zarządzania został szczegółowo opisany w części zarządczej Programu.

W celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecania zadań publicznych wg procedury przewidzianej w ustawie działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie – Prawo zamówień publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

Nie wyklucza się – na etapie realizacji konkretnych projektów – włączenia jako ich wykonawców także organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów. Zwłaszcza prawdopodobne jest to na terenach wiejskich, gdzie mieszkańcy w dużej mierze sami organizują życie społeczne i kulturalne. Lokalne stowarzyszenia zajmujące się pielęgnowaniem tradycji przede wszystkim realizować mogą działania z tej sfery. Niewątpliwie jednak to gmina i jednostki publiczne będą liderami realizowanych projektów i przedsięwzięć, koordynując wszystkie związane z nimi działania.

7.4. Komplementarność międzyokresowa

Odnosi się do spójności przedsięwzięć wdrażanych w poprzednim programowaniu, a tych projektowanych obecnie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030 stanowi kontynuację polityki rozwojowej i inwestycyjnej gminy. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach GPR są kontynuacją i niezbędnym uzupełnieniem działań prowadzonych w poprzednich latach. Podobnie jak realizowane do tej pory, nowe przedsięwzięcia założone do realizacji w GPR na lata 2023-2030 nastawione są na rozwiązywanie zdiagnozowanych w mieście problemów społecznych oraz poprawy jakości życia i funkcjonowania mieszkańców obszaru rewitalizacji. W tabeli przedstawiono zrealizowane projekty w latach 2013-2022, których ideową kontynuację stanowią projekty zaproponowane w GPR.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość i źródło finansowania	Okres realizacji	Opis zrealizowanego zakresu
1.	Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej w gminie Uścimów	2 912 655,17 zł	2014-2020	Przedmiotem projektu była głęboka modernizacja energetyczna budynków: Urząd Gminy w Uścimowie Starym, Szkoła Podstawowa w Nowej Jedlance, Zespół Szkół w Starym Uścimowie.
2.	Inwestycja w OZE w budynkach mieszkalnych i użyteczności publicznej-odnawialne źródła energii w Gminie Uścimów	1 817 442,16 zł	2014-2020	Celem projektu była realizacja zadań przyczyniających się do wypełnienia zobowiązań wynikających z tzw. pakietu energetyczno-klimatycznego Unii Europejskiej oraz Strategii Europa 2020. Projekt zlokalizowany jest na obszarze wiejskim. Liczba wybudowanych jednostek wytwarzania energii ciepłej z OZE wynosi 155 szt. W wyniku realizacji inwestycji zainstalowano 15 pieców i 140 instalacji kolektorów płaskich.
3.	Modernizacja oświetlenia ulicznego w Gminie Uścimów	1 082 193,61 zł	2014-2020	Oprawy zlokalizowane są na terenie całej Gminy Uścimów, w miejscowościach: Drozdówka, Głębokie, Krasne, Maśluchy, Nowa Jedlanka, Nowy Uścimów, Ochoża, Orzechów-Kolonia, Rudka Starościańska, Stara Jedlanka, Stary Uścimów,
4.	Aktywni mieszkańcy Gminy Uścimów	461 230,78 zł	2019-2021	Celem głównym projektu był wzrost aktywności społeczno-zawodowej oraz poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – 20 osób (10K i 10M) – klientów OPS poprzez kompleksowy program wsparcia obejmujący diagnozę potrzeb uczestników oraz stworzenie indywidualnej ścieżki reintegracji, a także wsparcie z wykorzystaniem usług aktywnej integracji o charakterze społecznym i/lub zawodowym i/lub edukacyjnym i/lub zdrowotnym

7.5 Komplementarność źródeł finansowania

Oznacza łączenie różnych rodzajów środków do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w Gminie Uścimów związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy), środków prywatnych środki właścicieli nieruchomości, oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów. Zasadniczo planuje się, aby głównym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych były środki UE w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego, w szczególności przeznaczone na „wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich”.

Poza wskazanym źródłem przewiduje się także możliwość współfinansowania projektów ze źródeł sektorowych (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Sprawiedliwości itp.) Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergii pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Przewiduje się, że podczas wdrażania programu, dzięki prowadzeniu akcji informacyjnej, do realizacji projektów zachęcona zostanie większa liczba realizatorów, np. organizacje pozarządowe, a w związku z tym, rozszerzony zostanie wachlarz wykorzystanych źródeł finansowania.

7.7. Podsumowanie komplementarności

Tabela 38 Matryca komplementarności (komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR)

Lp.	Projekt	1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców			2 Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	3.Modernizacja infrastruktury i odnowa przestrzeni publicznych oraz poprawa stanu środowiska		
		1.1. Integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost poczucia tożsamości lokalnej	1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji	1.3.Rozwój oferty kulturalno – edukacyjnej w oparciu o lokalne potencjały	2.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności	3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej	3.3. Zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego, zapobieganie degradacji środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców
1	PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE							
2	PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU							
3	ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I NADBUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W STARYM UŚCIMOWIE							
4	UTWORZENIE CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ WOKÓŁ JEZIORA MAŚLUCHOWSKIEGO							
5	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE GMINY UŚCIMÓW							
6	Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów							
7	Razem przeciw wykluczeniu!							
8	Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów							
9	Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży							
10	Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej							

Źródło: opracowanie własne

8. Zarządzanie wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji

8.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania

Tabela 39 Ramy finansowe

L.p	Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Budżet gminy	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
				EFRR	EFS+		
1	PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	200600	255176	-	-	-
2	PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	972648	2174147	-	-	-
3	ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I NADBUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W STARYM UŚCIMOWIE	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	5000000	1000000	-	-	-
4	UTWORZENIE CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ WOKÓŁ JEZIORA MAŚLUCHOWSKIEGO	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	16000000	6400000	-	-	-
5	MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE GMINY UŚCIMÓW	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	100000	-	-	900000	-
6	Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	4000	-	-	-	26000

7	Razem przeciw wykluczeniu!	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	2000	-	18000	-	-
8	Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	4000	-	-	8000	8000
9	Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	-	-	-	-	13000
10	Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	4000	-	26000	-	-

Źródło: opracowanie własne

Tabela 40 Harmonogram wdrażania GPR

Wdrażanie GPR	Termin realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów	2023 r.
Podjęcie uchwały w sprawie zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	2023- 2024 r. (nie później niż w ciągu 3 miesięcy od uchwalenia GPR)
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Uścimów	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	Od 2023 do 2030 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Projekty Rewitalizacyjne	Termin realizacji
PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE	2023
PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU	2023

ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I NADBUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W STARYM UŚCIMOWIE	2024-2030
UTWORZENIE CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ WOKÓŁ JEZIORA MAŚLUCHOWSKIEGO	2024-2030
MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE GMINY UŚCIMÓW	2024-2030
Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów	2024-2030
Razem przeciw wykluczeniu!	2024-2030
Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów	2024-2030
Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży	2024-2030
Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej	2024-2030
Monitoring i ewaluacja	Termin realizacji
Monitoring	Od 2023 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2023 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2023 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

8.2. System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji Gminy Uścimów na lata 2023-2030 ulokowany zostanie w ogólnym systemie zarządzania gminą, co umożliwi efektywne współdziałanie instytucji samorządowych na szczeblu gminy, jak również wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, z zapewnieniem nienaruszalności zasady subsydiarności.

System zarządzania programem zaprojektowany został z uwzględnieniem istniejących rozwiązań organizacyjnych, jakie działają w Urzędzie Gminy Uścimów, przy czym zorientowany został na realizację zasad partycypacji, współdecydowania i partnerstwa.

Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy:

Wójt Gminy Uścimów:

Wójt zajmuje się koordynacją całego procesu, przygotowuje sprawozdania z realizacji, zapewnia obsługę administracyjną Komitetu Rewitalizacji oraz podejmuje decyzje bezpośrednio lub pośredni oddziałujące na realizację Programu.

Rada Gminy Uścimów:

Do zadań radnych należy uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów, uchwalanie ewentualnych zmian w treści dokumentu, podejmowanie innych decyzji (w formie uchwał), które mają wpływ na realizację GPR-u oraz przyjmowanie sprawozdań z jego realizacji.

Komitet Rewitalizacji:

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji i jako taki pełnił będzie funkcję opiniotwórczo-doradczą w kontekście rewitalizacji. Posiada uprawnienia do wyrażania opinii m.in. dotyczących informacji z realizacji, raportów z ewaluacji. Ponadto może artykułować propozycje rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji. Rolą Komitetu Rewitalizacji jest doradztwo Wójtowi w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR, prowadzenie

dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy, a także uczestnictwo procesie ewaluacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Wójt Gminy Uścimów powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia przez Radę Gminy Uścimów zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Urząd Gminy Uścimów:

Na poziomie wdrożeniowym z kolei zostanie wyznaczona komórka organizacyjna Urzędu Uścimów, będąca niejako operatorem rewitalizacji. Do jej zadań należeć będzie:

- ✓ organizacja i prowadzenie monitoringu GPR-u we współpracy z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,
- ✓ prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- ✓ opracowanie sprawozdań z realizacji,
- ✓ utrzymanie kontaktu z Komitetem Rewitalizacji oraz interesariuszami,
- ✓ koordynacja działań promujących rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- ✓ gromadzenie danych (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczących rewitalizacji.

Podmioty składające projekty odpowiadają za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych spójnych z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania. Do ich obowiązków należy też bieżąca współpraca z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych.

Zespoły zadaniowe:

W przypadku skomplikowanych projektów rewitalizacyjnych (wymagających współpracy specjalistów z różnych dziedzin) wójt w drodze zarządzenia może powołać zespoły zadaniowe składające się z wyspecjalizowanych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Jednostki organizacyjne gminy:

Jednostki organizacyjne gminy będą bezpośrednio zaangażowane w realizację przedsięwzięć ujętych w GPR, zgodnie z ich właściwościami.

Interesariusze rewitalizacji:

Współzarządzanie procesem rewitalizacji przez interesariuszy rewitalizacji odbywać się będzie za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji oraz form przewidzianych w rozdziale – uspołecznienie wdrażania GPR.

8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu

Struktura zarządzania Programem jest osadzona w strukturze organizacyjnej Gminy Uścimów. Tym samym wszelkie prace będą wykonywane w ramach kompetencji pracowników Urzędu Gminy Uścimów, Wójta oraz Rady Gminy Uścimów.

W przypadku Komitetu Rewitalizacji stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostaną określone w drodze uchwały Rady Gminy Uścimów, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. W zasadach tych znajdzie się zapis ujmujący, że uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Uścimów, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne Gminy Uścimów będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Uścimów Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi potrzebnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy Uścimów.

9. System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Gminnego Programu Rewitalizacji

9.1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w *Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030*. Realizowany będzie w cyklu trzyletnim, w oparciu o wskaźniki rewitalizacji. Źródłem ich weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe.

Źródłem danych pozwalających weryfikować osiągnięcie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez wnioskodawców i komórkę organizacyjną Urzędu Gminy Uścimów odpowiedzialną za proces rewitalizacji.

Punkt odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników stanowić będą dane z roku 2020 (wykorzystane do diagnozy) bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach.

Tak jak na etapie diagnozy pochodzić będą z Powiatowego Urzędu Pracy w Lubartowie, Ośrodka Pomocy Społecznej, Komendy powiatowej Policji w Lubartowie. W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR-u, identyfikowane będą **bariery wdrażania**.

Tabela 41 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Cel Główny	Kierunek działań	Wskaźniki	Wartość bazowa (2021)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
1. Ograniczenie skali problemów społecznych mieszkańców i aktywizacja społeczna	1.1. Integracja społeczna, aktywizacja mieszkańców oraz wzrost poczucia tożsamości lokalnej	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych wydarzeń integracyjnych (szt.)	0	4	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych (osoby)	0	800	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	1.2. Przeciwdziałanie marginalizacji społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych projektów z zakresu aktywizacji osób wykluczonych (szt.)	0	3	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców (osoby)	6,93	4,85	Dane OPS w Uścimowie
	1.3. Rozwój oferty kulturalno – edukacyjnej w oparciu o lokalne potencjały	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów/kursów (szt.)	0	10	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców (szt.)	0,50	0,65	Dane Urzędu Gminy Uścimów, BLD GUS
2: Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości	2.1. Kształtowanie postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów/kursów z zakresu wspierania przedsiębiorczości (szt.)	0	2	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (szt.)	0,53	0,69	Rejestr CEIDG
3: Modernizacja infrastruktury	3.1. Modernizacja budynków użyteczności publicznej i ich adaptacja pod nowe funkcje społeczne, rekreacyjne i	Wskaźnik produktu			
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na	0	4	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)

	kulturalne wraz ze zwiększeniem ich dostępności	rewitalizowanych obszarach (szt.)			
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	1650	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	3.2. Uporządkowanie architektoniczne oraz poprawa estetyki przestrzeni publicznej	Wskaźnik produktu			
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	9,28	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	1650	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	3.3. Zrównoważone wykorzystanie potencjału przyrodniczego, zapobieganie degradacji środowiska oraz wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców	Wskaźnik produktu			
		Otwarta przestrzeń utworzona lub rekultywowana na obszarach rewitalizacji (ha)	0	1,69	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	400	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dane szacunkowe)

Źródło: opracowanie własne

Zmiany stanu obszaru rewitalizacji

Monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć będzie polegać na ich śledzeniu, rejestrowaniu i raportowaniu postępów, ze szczególnym uwzględnieniem zaplanowanych przez podmioty rezultatów. Odnośnie przedsięwzięć wpisanych do realizacji w Programie, istotą monitoringu jest porównywanie realizacji faktycznej z wcześniej przyjętym założeniem. W przypadku ich opóźnień będzie podejmowana decyzja o ewentualnym wykreśleniu przedsięwzięcia. Oprócz monitoringu, czy poszczególne przedsięwzięcia są realizowane lub zostały już zrealizowane będzie oceniana ich efektywność przez określone mierniki/wskaźniki wskazane w przedsięwzięciach

Tabela 42 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa Przedsięwzięcia	Wskaźniki	Wartość bazowa (2021)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
1. PRZEBUDOWA BUDYNKU Z PRZEZNACZENIEM NA CENTRUM KULTURY W STARYM UŚCIMOWIE	Wskaźnik produktu			
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			

	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
2. PRZEBUDOWA BUDYNKU UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ ZE ZMIANĄ SPOSOBU UŻYTKOWANIA NA CENTRUM KULTURY W KRASNEM WRAZ Z ZAGOSPODAROWANIEM TERENU	Wskaźnik produktu			
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	400	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
3. ROZBUDOWA, PRZEBUDOWA I NADBUDOWA BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ W STARYM UŚCIMOWIE	Wskaźnik produktu			
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
4. UTWORZENIE CIĄGU PIESZO-ROWEROWEGO WRAZ Z INFRASTRUKTURĄ TOWARZYSZĄCĄ WOKÓŁ JEZIORA MAŚLUCHOWSKIEGO	Wskaźnik produktu			
	Długość utworzonych szlaków turystycznych (pieszo – rowerowych) km	0	2	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	400	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dane szacunkowe)
5. MODERNIZACJA INFRASTRUKTURY SPORTOWEJ NA TERENIE GMINY UŚCIMÓW	Wskaźnik produktu			
	Liczba przebudowanych obiektów sportowych i rekreacyjnych (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty sportowe i rekreacyjne objęte wsparciem (osoby)	0	550	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)

6. Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów	Wskaźnik produktu			
	Liczba osób objętych wsparciem	0	185	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu (osoby)	0	185	Dane Urzędu Gminy Uścimów (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
7. Razem przeciw wykluczeniu!	Wskaźnik produktu			
	Liczba osób objętych wsparciem	0	80	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu (osoby)	0	80	Dane Urzędu Gminy Uścimów (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
8. Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	4	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających wydarzenia integracyjne i aktywizujące społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osoby)	0	800	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
9. Aktywizacja literacko-artystyczna dzieci i młodzieży	Wskaźnik produktu			
	Liczba instytucji kultury objętych wsparciem (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach aktywizacyjnych (osoby)	0	50	Dane Urzędu Gminy Uścimów (listy uczestników zajęć)
10. Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej	Wskaźnik produktu			
	Liczba osób dorosłych objętych usługami rozwojowymi (szt.)	0	40	Dane Urzędu Gminy Uścimów (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Uścimów (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
	Liczba nowych przedsiębiorstw ulokowanych na zrewitalizowanych obszarach(szt.)	0	5	Dane CEiDG

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji:

- ✓ Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
- ✓ Ocena sporządzona przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.

- ✓ W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w ust. 2.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

9.2. Ewaluacja

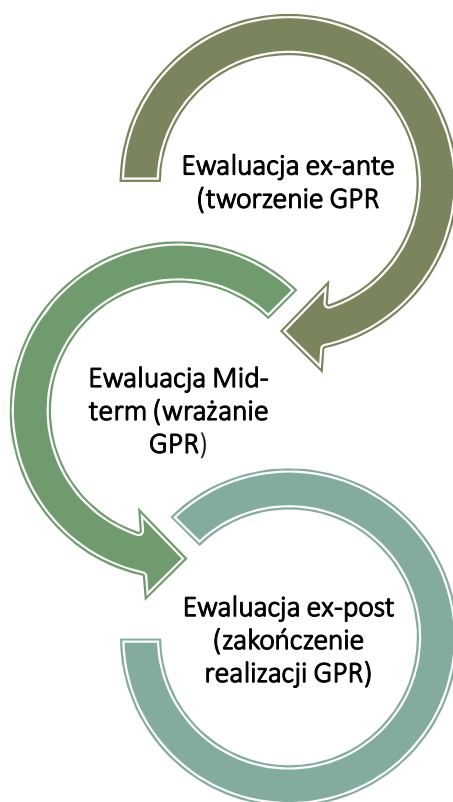
Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów polega na badaniu wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy oraz występowanie i kumulację negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

Ewaluacja prowadzona jest na wszystkich etapach (od tworzenia, poprzez wdrażanie i zakończenie) Gminnego Programu Rewitalizacji:

Ewaluacja ex-ante prowadzona była na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, polegała na dokonaniu oceny zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne, a także logiki interwencji i przewidywanych rezultatów programu. Taka ocena dokumentu pozwoliła na poprawę jego jakości oraz przygotowanie jego ostatecznej wersji.

Ewaluacja mid-term zostanie dokonana w połowie okresu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, z uwagi na zakładany 7-letni okres jego realizacji. Jej celem będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych celów oraz ocena konieczności aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w kontekście identyfikacji nowych problemów i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ewaluacja ex-post zostanie zrealizowana na zakończenie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i będzie oceną przeprowadzonej interwencji w zakresie zaspokajania potrzeb, na które miała odpowiadać oraz badaniem wpływu i trwałości zrealizowanych przedsięwzięć na społeczność lokalną i poszczególne grupy Interesariuszy. Ewaluacja ex-post wykonana zostanie za pomocą zebrania ponownie danych, umożliwiających przeprowadzenie analizy wskaźnikowej, i porównanie ich z danymi z roku bazowego. Skuteczności i efektywności Programu zostanie oceniona na podstawie wpływu podjętych działań interwencyjnych na skalę występowania zjawisk kryzysowych.

9.3. Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

1. nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne.

Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Gminy będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby GPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;

2. nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu GPR Urząd Gminy dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
3. niezyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko niezyskania dofinansowania zewnętrznego.

Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby

dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków.

Na poziomie realizacji GPR jako całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje problemowe:

1. zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji.

Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców.

2. nieosiągnięcie porozumienia z interesariuszami GPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mógłby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;

3. ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach GPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

9.4 Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Wyniki monitoringu przyjmowałyby formę sprawozdań z realizacji GPR-u. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialna będzie komórka organizacyjna Urzędu Gminy zajmująca się rewitalizacją. Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – w tym m.in. poprzez zaangażowanie Komitetu Rewitalizacji. Informacja z realizacji GPR-u przedkładana będzie Radzie Gminy.

Bieżący monitoring, polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mając na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami Programu. Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe, jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków.

9.5. Aktualizacja GPR

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności. Gminny Program Rewitalizacji dla Uścimów na lata 2023-2030, zgodnie z zapisami ewaluacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta, co najmniej raz na 3 lata.

Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące kroki:

- ✓ Ocena sporządzona przez Wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, dołączając do wniosku sporządzoną ocenę aktualności i stopnia realizacji.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Gminy uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta.
- ✓ Zaktualizowany GPR powinien zawierać uzasadnienie przeprowadzonych korekt i opis zmian oraz ich wpływu na dalszą realizację programu. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim był on uchwalony – jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji w podstawowych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, obowiązkowe są konsultacje, uzyskanie opinii, przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- ✓ poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- ✓ prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- ✓ inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- ✓ zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;

- ✓ wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji; zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji, jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i NGO proces tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji był opracowany metodą partycypacji społecznej przy dużym zaangażowaniu mieszkańców Gminy, a także radnych, sołtysów, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz działaczy kultury i liderów opinii publicznej.

Na terenie Gminy Uścimów funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- ✓ Ludowy Klub Sportowy „WODNIK” Uścimów;
- ✓ „Towarzystwo Przyjaciół Ziemi Uścimowskiej” w Starym Uścimowie;
- ✓ „Stowarzyszenie Przysiań Uścimów” w Starym Uścimowie;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Uścimowianki” w Starym Uścimowie;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Starościanki” w Rudce Starościańskiej;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Krasnalki” w Krasnem;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Maśluchach;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich „Podlasianki” w Starej Jedlanki;
- ✓ Koło Gospodyń Wiejskich w Orzechów Kolonii.

Organizacje powyższe zostały poinformowane o procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz o potrzebie włączenia się w proces jego tworzenia.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania. Etap opracowania dokumentu uwzględnił będzie takie mechanizmy jak:

- konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR,

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 6 ust. 2 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t.j.: Dz.U. z 2021 r. poz. 485 z późn. zm.) Wójt Gminy Uścimów powiadomił o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Uścimów w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

W proces przygotowania diagnozy społeczno – gospodarczej dla Gminy Uścimów zostały zaangażowane poniższe instytucje, które przygotowały dane potrzebne do sporządzenia analizy wskaźnikowej dla wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

- ✓ Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Uścimowie (wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, ubóstwa)
- ✓ Posterunek Policji w Ostrowie Lubelskim (wskaźniki dotyczące przestępczości i przemocy domowej)
- ✓ Urząd Pracy w Lubartowie (wskaźniki dotyczące bezrobocia)

Konsultacje przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Uścimów w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkanie odbyło się w dniu 02.06.2023 r. o godzinie 15.00 w siedzibie Centrum Kultury w Starym Uścimowie.
2. Zbierania uwag ustnych do protokołu w dniach od 19.05.2023 r. do 19.06.2023 r. Osobiście w godzinach pracy Urzędu Gminy tj. 7:30-15:30 lub telefonicznie pod nr telefonu 81 852 30 26.
3. Zbierania uwag w postaci elektronicznej lub papierowej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie internetowej Urzędu Gminy Uścimów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Uścimów w terminie od dnia 19.05.2023 r. do dnia 19.06.2023 r. Wypełniony formularz można dostarczyć: drogą elektroniczną na adres: sekretariat@uscimow.org.pl, drogą korespondencyjną na adres: Stary Uścimów 37, 21-109 Stary Uścimów lub osobiście do Urzędu Gminy Uścimów
4. Badania ankietowego dotyczącego opinii na temat proponowanych granic obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji oraz zaproponowanych w uchwale rozwiązań. Ankieta dostępna była na stronie internetowej Urzędu Gminy Uścimów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Uścimów 19.05.2023 r.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został „Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Gminy Uścimów w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Uścimów”. Raport został zamieszczony w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Uścimów, pod adresem: https://uguscimow.bip.lubelskie.pl/index.php?id=381&action=details&document_id=1885880

Etap I zakończył się podjęciem Uchwały Nr XLVII/292/2023 Rady Gminy Uścimów z dnia 26 czerwca 2023 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Uścimów.

Treść uchwały została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego <https://edziennik.lublin.uw.gov.pl/legalact/2023/4654/>.

Od 28.07.2023 roku do 18.08.2023 roku zbierane były propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły zostać wpisane do Programu Rewitalizacji. Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Uścimów, od adresem: https://uguscimow.bip.lubelskie.pl/index.php?id=381&action=details&document_id=1913780.

- etap tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Uścimów na lata 2023-2030 rozpoczęto od podjęcia Uchwały Nr XLIX/296/2023 Rady Gminy Uścimów z dnia 18 sierpnia 2023 roku

w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030.

Pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji wykonano w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Zostały one zebrane na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Uścimów. Zebrane informacje o przestrzeni obszaru rewitalizacji i jego mieszkańcach uzupełniono podczas organizowanego spotkania z interesariuszami, które odbyło się dnia 27.09.2023 r. o godz. 15:00 w budynku Centrum Kultury Stary Uścimów.

Na potrzeby konsultacji przeprowadzono spotkanie konsultacyjne, które miało miejsce w dniu 27 września 2023 r. o godz. 15.00. Spotkanie zostało przeprowadzone w budynku Centrum Kultury w Starym Uścimowie. Komunikat zapraszający na spotkania został zamieszczony na stronie internetowej Gminy. Zaproszenie na konsultacje społeczne rewitalizacji zamieszczono na tablicy w każdym sołectwie gminy oraz w mediach społecznościowych.

Konsultacje przeprowadzone były w następujących formach:

1. Spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiającego wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Uścimów w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030.
2. Zbierania uwag w postaci elektronicznej lub papierowej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie internetowej Urzędu Gminy Uścimów oraz w Biuletynie Informacji Publicznej Gminy Uścimów w terminie od dnia 05.09.2023 r. do dnia 05.10.2023 r.

Wypełniony formularz konsultacyjny można dostarczyć: drogą elektroniczną na adres: sekretariat@uscimow.org.pl, drogą korespondencyjną na adres: Stary Uścimów 37, 21-109 Stary Uścimów lub osobiście do Urzędu Gminy Uścimów.

W spotkaniu uczestniczyły Panie należące do Koła Gospodyń Wiejskich „Uścimowianki” w Starym Uścimowie oraz przedstawiciele Urzędu Gminy w Starym Uścimowie.

Podczas spotkania omówiono proponowane projekty rewitalizacyjne koncentrując się na projektach inwestycyjnych. W ramach zgłoszeń nie wpłynęły żadne propozycje zmiany odnoszące się do projektu GPR-u ani zaproponowanych projektów rewitalizacyjnych.

W ramach konsultacji zbierano uwagi w formie elektronicznej i papierowej, lecz do czasu zakończenia trwania konsultacji nie wpłynęła żadna uwaga.

10.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szanse wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR - mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- powołanie Komitetu Rewitalizacji – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji,
- współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci,
- współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych,
- periodyczne spotkania z interesariuszami,
- dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

Elementem partycypacji społecznej będzie organizacja konsultacji społecznych przeprowadzonych metodami aktywizującymi, a dotyczących realizacji konkretnych przedsięwzięć. Chodzi o danie mieszkańcom możliwości wypowiedzenia się co do sposobów zagospodarowania terenów czy szczegółów projektów miękkich tak, aby wszystkie one w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców. Z drugiej strony takie spotkania stanowią wyraz otwartości władz wobec mieszkańców oraz są okazją do wyjaśnienia pewnych zagadnień czy powodów, dla których dane przedsięwzięcie musi być zorganizowane w taki, a nie inny sposób.

Inny sposób angażowania społeczności lokalnej to ankietyzacja podmiotów/interesariuszy (osób, podmiotów gospodarczych, społecznych, itd.) z obszarów rewitalizacji na etapie oceny efektów wdrażania Programu Rewitalizacji. Przeprowadzanie takich ankiet pozwoli na uzupełnienie danych statystycznych gromadzonych na potrzeby monitoringu o odczucia i wnioski indywidualne. Jednocześnie - przy odpowiednio skonstruowanej ankiecie - pozwoli poznać propozycje rozwiązań ewentualnych pojawiających się problemów.

Wreszcie partycypacja społeczna może zostać zagwarantowana na etapie wdrażania dokumentu poprzez włączanie mieszkańców do realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mowa tu zarówno o pojedynczych mieszkańcach, jak i osobach zrzeszonych np. w organizacjach pozarządowych.

W proces realizacji GPR będą zaangażowane następujące podmioty:

- ✓ **Ludowy Klub Sportowy „WODNIK” Uścimów** (zaangażowanie w realizację projektu „Modernizacja infrastruktury sportowej na terenie Gminy Uścimów”)
- ✓ **Koło Gospodyń Wiejskich „Uścimowianki” w Starym Uścimowie** (zaangażowanie w realizację projektów z zakresu aktywizacji społeczności lokalnej, tj. „Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów”, „Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów”)
- ✓ **Koło Gospodyń Wiejskich „Krasnalki” w Krasnem** (zaangażowanie w realizację projektów z zakresu aktywizacji społeczności lokalnej, tj. „Kształcenie i rozwój dzieci i młodzieży lokalnej oraz zajęcia dla dorosłych w Centrach Kultury na terenie gminy Uścimów”, „Program wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną gminy Uścimów”)
- ✓ **Posterunek Policji w Ostrowie Lubelskim** (zaangażowanie w realizację projektu „Razem przeciw wykluczeniu!”)
- ✓ **Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Uścimowie** (zaangażowanie w realizację projektu „Przedsiębiorczość drogą do aktywizacji zawodowej”)

Zaangażowanie mieszkańców może przyjmować również formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej

dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Zasady partycypacji w projekcie:

1. Dwustronny przepływ informacji.
2. Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
3. Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
4. Wieloetapowość konsultacji społecznych.
5. Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

1. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa będzie miała głównie charakter informacyjny.
2. Formy czynne tzn. komunikacja dwukierunkowa będzie miała charakter informacyjno konsultacyjny i prowadzona będzie w sposób dedykowany.

Założenia koncepcji procesu konsultacji społecznych:

1. Proces uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji realizowany będzie wśród interesariuszy programu rewitalizacji, a więc podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na które rezultaty będą miały wpływ.
2. W ramach procesu następować będzie komunikacja jedno- i dwukierunkowa z zespołami i osobami zarówno biorącymi bezpośredni udział w projektach rewitalizacji, jak również z zespołami i osobami, powiązanymi pośrednio z działaniami rewitalizacyjnymi.
3. Uspołecznienie będzie prowadzone w sposób bezpośredni.
4. Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia zostaną szczegółowo zweryfikowane po zapoznaniu się z oczekiwaniami, potrzebami i możliwościami uczestników procesu.
5. Po każdym spotkaniu konsultacyjnym/warsztatowym dotyczącym programu rewitalizacji zostanie sporządzony raport. Istotnym narzędziem partycypacji społecznej jest działalność Komitetu Rewitalizacji, który zostanie powołany Zarządzeniem Wójta.

11. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022r. poz. 1029) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022r.

poz. 916) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatruje się wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji na poszczególne komponenty środowiska:

1. różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,
2. ludzi,
3. wodę,
4. powietrze i środowisko akustyczne,
5. powierzchnię ziemi,
6. krajobraz i zabytki,
7. klimat, zasoby naturalne

W przypadku powierzchni ziemi, klimatu i zasobów naturalnych, stwierdzono neutralny wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast na wszystkie pozostałe komponenty środowiska realizacja projektów będzie miała wpływ pozytywny.

W przypadku realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych niekorzystne oddziaływanie może nastąpić jedynie w fazie ich wykonywania i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Wówczas oddziaływania mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występują w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, może spowodować nakładanie się działań w przypadku ich równoczesnej realizacji. Dlatego też, harmonogram realizacji zadań jest tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

W przypadku zadań związanych z budową lub modernizacją uzbrojenia podziemnego o podejmowanych w tym zakresie pracach będą informowani wszyscy zarządcy sieci, tak by w jednym czasie uporządkować całość zidentyfikowanych spraw na danym terenie.

Minimalizacja oddziaływań inwestycji na środowisko, to różnego rodzaju działania, które mają wpłynąć na zmniejszenie uciążliwości przedsięwzięcia na otoczenie, zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji.

Są to m.in. następujące działania:

- ✓ w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy,
- ✓ stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- ✓ właściwe kierowanie pracami,
- ✓ dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych,
- ✓ nadzór nad skutecznością i jakością realizacji,
- ✓ stosowanie wysokiej klasy rozwiązań technicznych,
- ✓ ograniczanie i oszczędzanie podczas budowy surowców takich jak woda, piasek i energia,
- ✓ maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny, zatem oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie również miało zasięg lokalny. Natomiast realizacja Programu

nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Mówiąc o znacząco negatywnym oddziaływaniu na środowisko trzeba zaznaczyć, że będzie miało ono charakter tymczasowy i ograniczy się do realizacji planowanych inwestycji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców Gminy Uścimów.

Środki zapobiegawcze negatywnemu oddziaływaniu na środowisko to przede wszystkim rozwiązania, jakie zostały zaproponowane w przedmiotowym dokumencie. Są to przede wszystkim: wybór odpowiedniej lokalizacji, wybór właściwych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych.

Zgodnie z zasadami zawartymi w Ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.) projekt niniejszego dokumentu został przedłożony Regionalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska w Lublinie oraz Państwowemu Wojewódzkiemu Inspektorowi Sanitarnemu w Lublinie z wnioskiem o uzgodnienie możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

W wyniku uzyskanych uzgodnień odstąpiono od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030.

Do dokumentacji sprawy należą:

- projekt „Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023-2030”;
- uzasadnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko do projektu w/w dokumentu opracowane na podstawie art. 48 ust.1 i 3, zgodnie z art. 49 ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz.U. z 2023 r., poz. 1094 ze zm.);
- uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Regionalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w Lublinie - pismo z dnia 10.11.2023r., znak:WOOŚ.410.271.2023.KKO;
- uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Lublinie - pismo z dnia 24.10.2023r., znak: DNS-NZ.7016.113.2023.

12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach

12.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023 – 2030 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

12.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego

12.2.1. Niezbędne zmiany w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

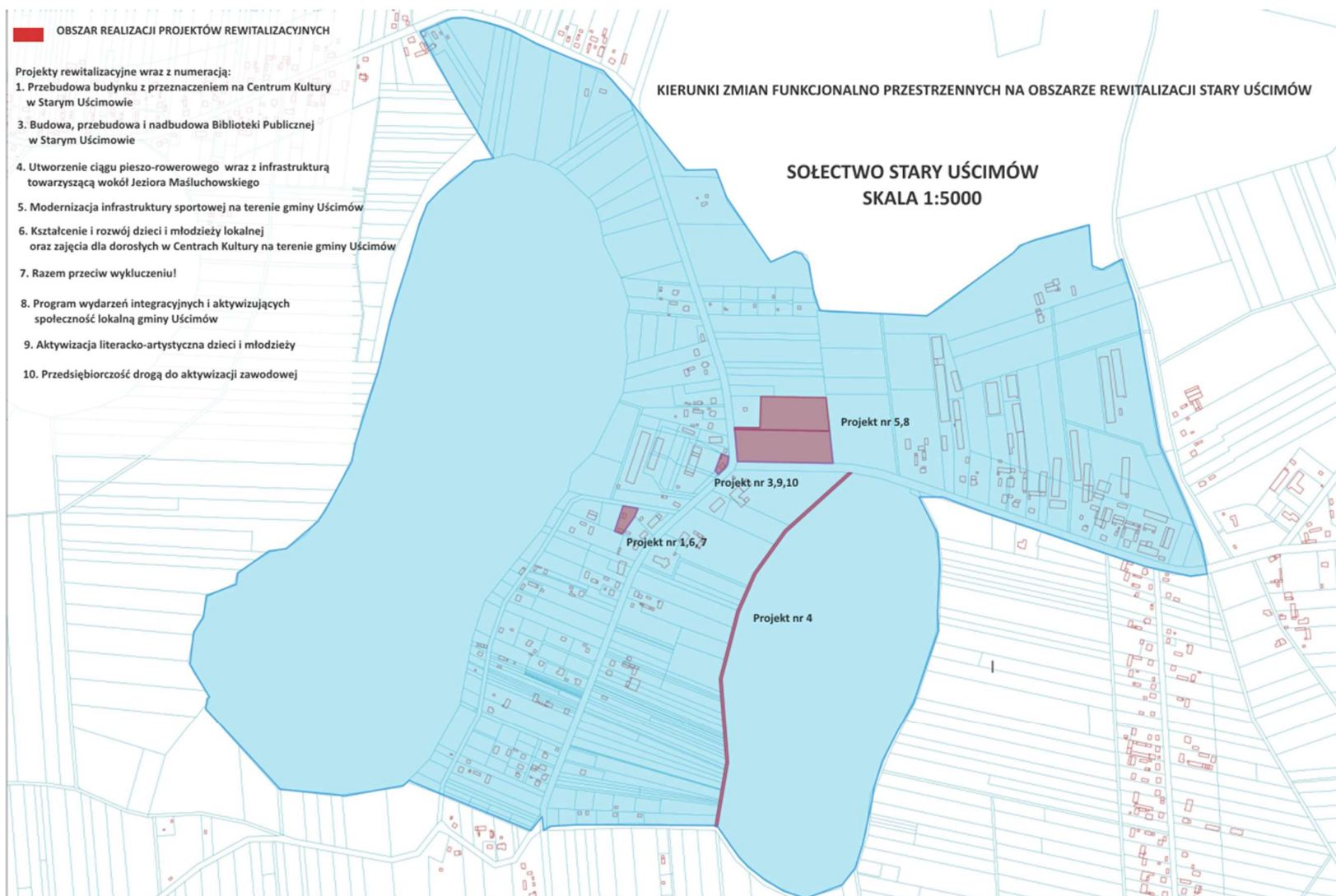
Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Uścimów na lata 2023 – 2030, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Uścimów.

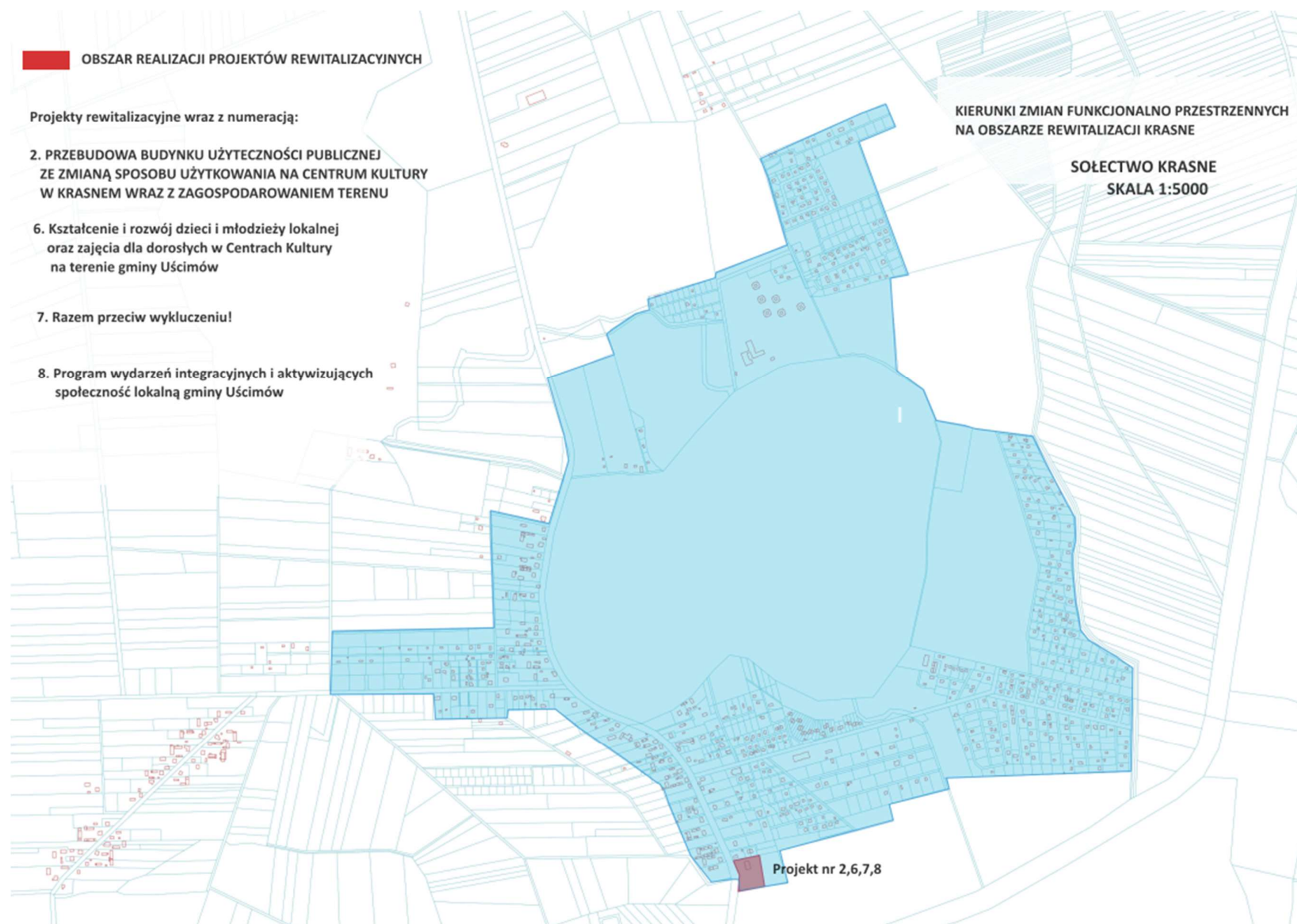
12.2.2. Niezbędne zmiany w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Uścimów na lata 2023 – 2030, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

9. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Rysunek 2 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji

Spis tabel:

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji.....	15
Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego	18
Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru w roku 2021 [%]	21
Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru [%]	22
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	23
Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców.....	24
Tabela 7 bezrobotnych długotrwale w przeliczeniu na 100 mieszkańców	25
Tabela 8 Liczba przestępstw i wykroczeń na 100 mieszkańców	26
Tabela 9 „Niebieskie karty” i interwencje domowe w przeliczeniu na 100 mieszkańców	27
Tabela 10 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców.....	28
Tabela 11 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2021 r.....	29
Tabela 12 Wartości wskaźników dla sfery społecznej.....	30
Tabela 13 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej.....	31
Tabela 14 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty	32
Tabela 15 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej.....	33
Tabela 16 Liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.) ...	35
Tabela 17 Liczba wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (2021 r.)	36
Tabela 18 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców.....	37
Tabela 19 Dostępność do usług kultury i usług społecznych (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie, obiekty sportowe)	38
Tabela 20 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru.....	39
Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	40
Tabela 22 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	41
Tabela 23 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty	42
Tabela 24 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	43
Tabela 25 Ocena skomunikowania Gminy Uścimów	44
Tabela 26 Przestrzenie publiczne oraz stan ich zagospodarowania	44
Tabela 27 Stopień wyposażenia gminy w infrastrukturę sportu i rekreacji	45
Tabela 28 Sfera techniczna w podziale na sołectwa.....	46
Tabela 29 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	47
Tabela 30 Delimitacja obszaru rewitalizacji Gminy Uścimów	50
Tabela 31 Zakres obszaru rewitalizacji	50
Tabela 32 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	60
Tabela 33 Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji	61
Tabela 34. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w gminie Uścimów	62
Tabela 35 Potencjały obszaru rewitalizacji	65
Tabela 36 Powiązania potrzeb rozwojowych w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej	66
Tabela 37 Charakter powiązań /dopełniania tematycznego pomiędzy przedsięwzięciami	89

Tabela 38 Matryca komplementarności (komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR).....	95
Tabela 39 Ramy finansowe.....	96
Tabela 40 Harmonogram wdrażania GPR.....	97
Tabela 41 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR.....	102
Tabela 42 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	103

Spis map:

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze	16
Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Uścimów	34
Mapa 3 Mapa pogładowa Obszaru Rewitalizacji Stary Uścimów.....	55
Mapa 4 Mapa pogładowa obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Krasne	58

Spis rysunków:

Rysunek 1 Negatywne zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno –funkcjonalne oraz techniczne w Gminie Uścimów.....	48
Rysunek 2 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	118